BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SIYASI HABER VE YORUM DERGISI-SAYI: 158 - 18 NISAN 1978 FIYATI: 5 TL

Türkiye İşçi Partisi tarafından sürdürülen "Ulusal Bağımsızlık İçin NATO'ya Hayır" kampanyası çerçevesinde, 22 Nisan Cumartesi günü Ankara'da Tandoğan alanında bir miting düzenlenmiştir. Ulusal bağımsızlıktan yana, emperyalizme karşı tüm demokratları, yurtseverleri ve sosyalistleri ulusal bağımsızlık bilincinin gücünü bir kez daha sergilemek için 22 Nisan günü saat 14.00'de Tandoğan alanında bulunmaya çağırıyoruz

NATO'YA HAYIR MİTİNGİNE KATILALIM

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU (TİSK) İN ANKARA'DAKİ GENEL KURULU, HÜKÜMETİN İŞVERENLERE YENİ GÜVENCELER VEREBİLMELERİ İÇİN YENİ BİR VESİLE OLDU. BAHİR ERSOY, HİLMİ İŞGÜZAR, ZİYA MÜEZZİNOĞLU GİBİ BAKANLAR, SALONU DOLDURAN İŞVEREN TEMSİLCİLERİNİN GÖZÜNE GİRMEYİ BAŞARDILAR. İŞVERENLER KADAR DURUMDAN MEMNUN OLAN BİR BAŞKASI DA, GENEL KURULU İZLEYEN MHP'Lİ AGAH OKTAY GÜNER'Dİ. GÜNER, HÜKÜMET TEMSİLCİLERİNİN KONUŞMALARI SONUNDA, "HÜKÜMETİN MESELELERİ TEŞHİSTE KENDİLERİ İLE AYNI NOKTAYA GELMESİNDEN" MEMNUNLUK DUYDUĞUNU BELİRTİYORDU.

Ersoy - Narin elele: İyi anlaşıyorlar!

BİR GENEL KURUL:

HÜKÜMET İŞVERENLERE GÜVENCE VERDİ

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun Ankara'daki Genel Kurulu'nda Yönetim Kurulu Başkanı Halit Narin'den çok alkışlanan kişi Çalışma Bakanı Bahir Ersoy'du

İki yıl önce yapılan bir önceki genel kurul sırasında yaptığı konuşma nedeniyle sık sık eleştirilen ve bir ara delegelerin kürsüye yürümesine yolaçan o zamanın ve bu zamanın Başbakan Yardımcısı Feyzioğlu da, az sonra partili arkadaşlarına yapacağı konuşmayı prova edip tansiyon ölçtüğü için mutluydu.

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu da, kürsüden indiği sırada Narin'in "çok teşekkür ederim, bizim için çok faydalı bir konuşma yaptınız" demesinden memnundu.

İŞVERENLER VE MHP BEĞENİYOR

Türkiye İşveren Sendikaları'nın XII. Genel Kurulu, bir işverenin toplantıda söylediği gibi, "Hükümet işveren yaklaşmasında önemli bir adım"dı. Gerçekten de Konfederasyon Başkanı Halit Narin ile hükümetin ikisi bağımsız, ikisi CHP'li biri CGP'li bakanlarının konuşmaları arasında bir fark yoktu. Hatta, bazı bakanlar işverenlerin yanısıra MHP milletvekili Agah Óktay Güner tarafından da beğenildi. Güner, genel kurulda yaptığı konuşmada, "Hükümetin de buradaki konuşmalarla meseleleri teşhis mevzuunda bizimle aynı noktaya doğru gelmekte olduklarını memnunlukla müşahade ettim..." derken, salonda CHP'li bakan kalmamıştı, ama CHP'li milletvekili vardı.

BAHİR ERSOY NELER DEDİ

"— Tarafsız bir çalışma bakanlığı özlemi gerçekleşecektir. Bakanlığımız işçi ile işveren arasında tarafsız kalmayı başaracaktır. Bu konuda her türlü tedbir alınmış ve alınacaktır. Bu yöndeki politikamızın işçi ve işveren kesimince desteklenmesini istememiz hakkımızdır." Çalışma Bakanı'nın bu destek çağrısına ilk olumlu yanıtı işverenler alkışları ile verdiler. Bakan da bundan aldığı güçle, artık işçi sendikalarını desteklemekten vazgeçtiklerini açıkladı:

"— Bakanlığımızın işçi ve işveren kuruluşları arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde müdahalesi olmayacaktır."

Bakan'ın istemediği bir tek şey kalmıştı, o da sarı sendikacılıktı sonunda onu da istedi:

"- İşçi ve işveren kuruluşlarının kendi aralarında uyumlu olmalarını zorunlu olarak görüyorum."

GÜNAH ÇIKARAN BAKAN

Çalışma Bakanı, "İşçilerin olağanüstü taleplerde bulundukları toplu sözleşmeler" konusuna değinmemişti ama aynı genel kurulda bu konunun üzerine gitme görevi de Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar'a verilmişti:

"- İşçi ve işverenlere yasalara uygun toplu sözleşme yapmalarını temenni ediyoruz." Eh, artık işçiler de yasalara aykırı (!) taleplerde bulunmasınlar...

Türkiye İşveren Sendikaları Genel Kurulunda bir de günah çıkaran bakan vardı. Demir çelik dağıtımının kamu denetiminde yeniden düzenlenmesi nedeniyle "senden bunu ummazdık" biçimli eleştirilere hedef olan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp bu eleştirileri cevaplama olanağı buldu:

"- Hükümetin devletçiliğe kaydığı endişesine yer vermemenizi rica ediyorum. Hükümet demir çeliğe zam yapmış, bazı tedbirler almıştır. Bu tedbirler daha ziyade devletçiliğe kayan bir davranış değildir."

MUHALEFETLE BİRLEŞEN İKTİDAR

Genel Kurul'da bakanların konuşmalarından sonra böyle toplantılarda konuşma fırsatı çıksın diye oluşmuşa benzeyen Hür Teşebbüs Konseyi'nin temsilcileri sözaldılar. Odalar Birliği Başkanı Sezai Dıblan daha önceden yazılıp eline verilen metni okumak dışında bir beceri gösteremediği için beş bakanın konuşması üzerinde durmadı bile.

"AP'nin eski neferi", Ziraat Odalarının yaşlı başkanı ise yılların tecrübesi ile konuşmalara teşhisini koydu:

"- İktidar ile muhalefeti aynı noktada birleşmiş buluyorum..."

Ama AP'nin Hüsamettin Tiyanşan'ı gelişmelerden çok tedirgin olmuştu. Tiyanşan:

"- Burada size karşı olduklarını bildiğiniz Bakanlara saatlerce konuşma fırsatı vererek değerli zamanlarınızı harcıyorsunuz..." derken, oyuncağını kaybetmiş bir çocuk gibi sinirli ve telaşlıydı. Tıpkı 31 Aralık 1977 günü güvensizlik oyu alan Demirel'in siniri gibi. Bu kez işverenler de güvenoylarını CHP'ye veriyorlar ve güven belirtisini 20'yi aşkın bakanın telgrafını ve beş bakanın konuşmasını alkışlayarak gösteriyorlardı.

HAYDİ PİLAVA!

Her bakanı kapının önünde uğurlayan Konfederasyon Başkanı Narin kiminin elini sıkar, kiminin yanaklarından öperken, MHP sözcüsü Agah Oktay Güner salonda kalan 30-40 kişiye karşı konuşma yapıyor, işverenler ise kapıda kendileri için hazırlanmış içli pilav, ve ev tatlılarını kaşıklıyorlardı.

Bir ittifakın ilk gösterisi 8 Nisan 1978 Cumartesi günü Ankara'da Necatibey Caddesinde böyle yapıldı.

İşveren başı Narin'in önünde eğilen bu zat, "usta" politikacı Feyzioğlu'dur. Narin, Feyzioğlu'nun bu jesti karşısında "vakur" bir görünüm içinde. Yanda ise Bahir Ersoy sırasını bekliyor.

YÜRÜYÜŞ
Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU ● Teknik Sekreter Bülent ARTAMLI ● Yönetimi Konur sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti cad. 21/1, Çemberlitaş İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Abone Koşulları: Yıllık 200., 6 aylık 100. TL. Avrupa, 6 Aylık: 250., Yıllık: 500. TL., Amerika: 6 aylık 325., Yıllık: 650. TL, Avusturalya-Japonya: 6 Aylık: 400. TL., Yıllık: 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 İlan Koşulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000. TL., Arka Kapak (Siyah beyaz): 12.000 TL., İç sayfalarda sütun santimi 40. TL., Yayın ilanları % 50 indirimlidir. Baskı: Daily News Web-Ofset Tesisleri

"BÖLÜNMÜŞLÜKTEN GÜÇSÜZLÜĞE"

METİN ÇULHAOĞLU

Bir efsane daha yavaş yavaş tarihe karışıyor. Bir dönemin ünlü tezi "solun bölünmüşlüğü", artık eskisi kadar ortaya sürülmüyor. Yeni bir tez, eskisinin yerine aday görünüyor. Bu tez "solun güçsüzlüğü ve söyleyecek sözü olmaması" biçiminde ifade ediliyor.

"Solun bölünmüşlüğünden solun kısırlığına" nasıl gelindi? Görünen başlıca iki neden var. İlki, sosyalist hareket karşısında "solun bölünmüşlüğünü" anlatmada hayli yararlı olan bazı "siyaset"lerin artık iflas bayrağını çekmeye başlamaları. Geçtiğimiz son aylar, şu ya da bu yoldan, iflas sürecini hızlandıran aylar oldu.

Yeni tezin ortaya atılmasındaki ikinci neden ise, bir başka kaynağa dayanıyor. "Solun bölünmüşlüğü" tezi, en büyük işlevini CHP iktidarından önce gördü. Ne yaparsa yapsın CHP'ye oy verilmesi zorunluluğunun gerekçesi olarak kullanıldı. Bugün ise koşullar değişti. Bugün iktidarda CHP var. İktidardaki bir CHP'nin yaptıklarını ve yapamadıklarını "solun bölünmüşlüğü" ile savunma olanağı yok. Yeni tez de, ortadaki bu boşluğu doldurmayı amaçlıyor: "Evet, CHP şöyle ya da böyle ama CHP'nin solunun da söyleyecek hiçbir sözü yok..."

Bu yeni tezin son örneklerinden biri şöyle: "Hükümetin solundaki kanadın sesi ekonomik konulardan çok siyasal alanda duyulmaktadır... Ne yazık ki güncel tartışma alanları geniş halk yığınlarını ve emekçi sınıfları ilgilendiren konulardan soyutlanmakta; yüksek politikaya, kuram tartışmalarına, bulanık iddiaların çatışmalarına dönük kalmaktadır." (Aşılması Gereken, Cumhuriyet, 11 Nisan Salı)

Tezin ortaya atılmasındaki niyet bir yana. "Hükümetin solu" olarak aynı yazıda yalnızca DİSK ve TÖB-DER gibi kuruluşların gösterilmesindeki niyet bir yana. Solda ne ölçüde "bulanık iddiaların" çatıştığı konusundaki tartışma bir yana. Ve nihayet, Türkiye İşçi Partisi'nin, kurulduğu günden bu yana çeşitli vesilelerle ortaya attığı "somut öneriler" de bir yana. Bütün bunlar bir yana, oturup düşünmek gerekiyor: Türkiye'de sol'la özdeşleşen kimi kuruluşlar açısından, bu söylenenlerde hiç mi hiç gerçek payı yok?

Burada hemen belirtmek gerekiyor. Söylenenlerde, öznel niyet ne olursa olsun, önemli bir gerçek payı bulunuyor. Bu gerçek payı, kitle örgütlerinin ne olup ne olmadıklarının, bugün geldikleri noktanın ve kitle birikiminin somut hedefler etrafında seferber edilebilmesinin önündeki engellerin kavranabilmesi açısından büyük önem taşıyor. Nedir, olup biten?

Somut örnekler var. TÖB-DER, öğretmenlerin kitle örgütü. Öğretmenlerin kitle örgütü geçenlerde bir kurultay düzenledi: Demokratik Eğitim Kurultayı. Demokratik Eğitim Kurultayı'nda "demokratik eğitim" adına hangi ilkeler saptandı? Hangi öneriler geliştirildi? YÜRÜYÜŞ'ün DEK'e ilişkin değerlendirmesinin bir bölümü, yeterli açıklığı getiriyor: "Eğitim konusunda somut söyleyecek şeyi olmayanlar, birer siyasal lider gibi sloganlı konuştular. Bunlar için DEK bir siyasal toplumdu. Kendilerinden olanların alkışlayacağı sloganlar 'bilimsel'liklerinin ölçütü oldu." (DEK: Demokratik Eğitim Ne Demek? YÜRÜYÜŞ Sayı: 149)

DİSK üzerinde uzun boylu konuşmak gerekmiyor. Çünkü, "anarkosendikalizmin" ne olduğu yeterince biliniyor. DİSK ve TÖB-DER'in dışında TMMOB ve ona bağlı çeşitli odalar var. Bu odaların kongrelerinde, nicel olarak önemli bir ağırlık taşıyan "çizgi"ler neyi konuşuyor, neyi tartışıyor? Bir örneği şöyle: "Tüm demokratik kitle örgütlerinde olduğu gibi oda kongrelerinin de tek bir gündem maddesine indirgenmesi tehlikesi, kendi 'siyaset'lerinin gelişiyor görünmesini sağlamak için tek kurtuluşu örgütlerine 'siyaset'lerinin damgasını vurma anlayışı içinde olanlardan kaynaklanıyor. Öznel nedenlerle partili mücadeleye inanmayan ya da şu anki nesnel nedenlerden ötürü kendileri için kitle örgütlerine 'çöreklenmek'ten başka yol göremeyenler için damga vurma yarışından gayrı çare kalmıyor." (Oda Kongreleri: Bir Kör Döğüşü mü? Neşet Kocabıyıkoğlu, YÜRÜYÜŞ, Sayı: 153)

Bunlar da bir yana. Bunların dışında "solcu" aydınlar da var. Bunlar ne yapıyorlar? Bunlardan, sosyalist hareketin dışında kalanların önemli bir bölümü, kitlelerin somut sorunları konusundaki bilgisizliklerini, Türkiye'de nesnel gelişmelerin getirdikleri konusundaki ilgisizliklerini soyut "cephe" gevezelikleri ile örtmeye çalışmaktan başka ne yapıyor?

Bugün gelinen noktanın bazı somut göstergeleri bunlar. Bu noktaya nasıl gelindi? Kitle örgütlerinin önemli bir bölümü, giderek kitlelerinden nasıl kopuyorlar? Dünün en üretken beyinlerine sahip sosyalistleri, bugün nasıl laf cambazı gevezeler haline geldiler? Üzerinde asıl durulması gereken sorular, bunlar. "Hükümetin dışındaki sol"un kısırlığını anlamanın anahtarı da bu soruların cevabında yatıyor.

Temelde iki neden ön plana çıkıyor. Birincisi, kitle örgütleri ile ilgili. Siyasal hareketin ağır yaralar aldığı ve toparlanmaya çalıştığı bir dönemde, kitle örgütlerine siyasal işlevler yakıştırılarak bu örgütler hem en "hızlı" hem de en kolay devrimciliğin yapılacağı alanlar haline getirildiler. Aynı gelişmeye paralel olarak, "siyaset başı" olabileceğini, ama asla örgütlü siyasal hareket olamayacağını bilen kimi çevrelerin kitle örgütlerine bu anlayış içinde yaklaştıklarını da belirtmek gerekiyor.

İkinci olarak ise, birincinin doğal bir uzantısı olan, dramatik bir çelişkiden söz edilebilir. Kitle örgütlerinin önemli bir bölümü, kendilerine siyasal örgütün işlevlerini yakıştırdıkları ölçüde, tabanın somut sorunlarından koptular. Tabanın somut sorunlarından koptukları ölçüde de "hızlı" ama soyut, "keskin" ama genel kaldılar. Ama çelişki burada da bitmiyor. En hızlı ve en keskin sözleri edenler iş pratiğe döküldüğünde neyi öneriyorlar? Hangi siyasal hedefi gösteriyorlar? Oneri ve hedef, somutta, "hızlı"lık ve "keskin"likle pek uyuşmayan nitelikte bir öneri ve hedef oldu: CHP iktidarı, CHP'nin desteklenmesi ve sosyalist örgütün reddedilmesi. Bugün, "CHP'nin solunda" bilinen kimi kitle örgütlerinin "söyleyecek sözünün bulunmaması" temelde işte bu gerçeğe dayanıyor.

Darboğaz ve kısırlığın temel nedeni, ortaya konan "manifesto"ların hızı ile pratiğe yansıtılan siyasal beklentinin düzeyi arasındaki çelişkiden kaynaklanıyor. Gerçek, bu kadar açık. Bir yandan en son hedefin gevezeliği edilirken, öte yandan kitlelerin özgün ve somut sorunları küçümsenirse, daha da ötesi tüm beklentilere cevap olarak elde yalnızca "CHP iktidarı" kalırsa, aradaki boşluk giderek doldurulması güç bir boşluk halini alır. Böyle bir boşlukta, böyle bir çelişki karşısında hiç bir yaratıcı ve üretken uğraşta bulunulamaz. Gevezelik ise hiçbir zaman yaratıcı ve üretken bir uğraş olmadı.

DİSK, TÖB-DER ve diğerleri. İşçi sınıfının, orta tabakaların böylesine hareketlendiği bir ortamda, demokratik kitle örgütlerinin işlevi ve önemi kat kat artıyor. Önemli olan, bu işlev ve önemin hakkının verilebilmesi. Yalnızca bu örgütlerin "prestijlerini artırmaları", solu küçümsemeyi adet haline getirenlerin nezdinde"söyleyecek sözü olan örgütler haline gelmeleri" açısından değil. Zorunluluk, çok daha başka bir yerde yatıyor. Zorunluluk, kitle hareketlerinin geliştiği, büyük patlamalara gebe bir ortamda, kitleleri yönlendirmede, somut hedefler göstermede, ilk zinciri oluşturan bu örgütlerin üzerlerine düşenleri eksiksiz yapmaları zorunluluğu olarak ortaya çıkıyor.

Şu sözler, yerel seçimlerden hemen sonra söylendi: "Yeni iktidarın ayakta kalabilmesi köklü dönüşümlere girişilmesiyle olanaklıdır. Görünen ise bu yolda hiç bir umut ışığının olmadığıdır. Böyle bir iktidar kendiliğinden büyük patlamalara neden olabilir. Bu ise aynı zamanda büyük bir provokasyon ortamı yaratacaktır." (Yerel Seçimler Sonrasında Genel Durum, Yavuz Önal, YÜRÜYÜŞ sayı: 142)

"CHP'nin solundaki" örgütlerin önemi işte bu koşullarda kat kat artıyor. Dün "yolumuz işçi sınıfının yoludur" diyenlerin bugün "Gezmiş ve Çayan'ın izindeyiz" demeleri, dün "provokasyon"un ne olduğunu az çok kavramış görünenlerin bugün Türkiye burjuvazisinin tarihsel olarak en beylik provokasyonuna balıklama atlamaları, dün bir dergi olarak boy gösterenlerin bugün gazete ve "parti" ile tam boy bir provokasyon odağı olarak ortaya çıkmaları, sorumlulukları daha da artıyor.

Türkiye'de sol güçsüz değil. Türkiye'de solun eksikliği, güçsüzlüğünde değil. Gücünü sergileyememesinde. Sol, gücünü güç şırıngası ile sergilemiyor. Soldaki her kuruluşun gücünü, yerini, işlevini ve sorumluluğunu bilip bu doğrultuda davranması ile sergileyebiliyor. 20 Mart'ta olduğu gibi. Bunu bilip, buna göre davranmak gerekiyor.

büyük sermaye ısrarlı

BASIN TELLALLARI "AP - CHP" Yİ ARIYOR

Geçtiğimiz haftanın Cuma günü Bab-ı Ali "sermaye"lerinin birinci sayfalarından yansıyan olağanüstü hezeyan, büyük sermayenin büyük rüyasının artık sabırsız bir noktaya ulaştığını simgeledi: 100 günlük Ecevit hükümeti artık yerini CHP-AP kutsal ittifakına bırakmalıydı!..

Tabii gönüllerdeki aslan bu şekilde açık açık ifade edilmiyordu ama kaşarlanmış "gazetecilik tekniğinin" incelikleriyle, kamuoyunun istenilen yönde oluşturulması için bütün taktikler seferber edilmişti.

Hürriyet 10 sütun üzerine şimşir harflerle şu manşeti atıyordu:

"- Sıkılıyoruz!.."

"Halkçılık" Kimlere Kaldı.

İlk bakışta okuyanda, "Demek bunlar da, bazı duygular mevcutmuş" dedirten başlık yeni vergi tasarılarıyla ilgili olarakatılnuştı. Çalıştırdığı basın emekçilerini toplu sözleşme dönemlerinde "Gazetemiz kapanıyor" yalanıyla tehdit eden, vergi defterlerinin sağlığı ve sigorta primlerinin zamanında ödenip ödenmediği meşkuk bir gazete eski deyimle suret-i hak'tan görünüp, "halkçılık" yapıyordu!..

Gazetenin son haftalarda gözle görünür biçimde MHP çanakçılığı yaptığını dikkatten kaçırmayanlar buna bir anlam bulmakta zorluk çekiyorlardı. Nitekim geçtiğimiz Salı günlü gazetenin birinci sayfasında iki ayrı MHP haberi görenler şu soruyu sormakta gecikmediler:

- Bir şeyler yapmak istiyorlar ama bu kez yüzlerine gözlerine bulaştırdılar..

İLGİ NEREDEN BESLENİYOR

Gerçekten söylenilen doğruydu. Gazete, iki sütun üzerine "MHP, faşizme karşı miting için Danıştay'dan izin istedi" haberiyle yetinmemiş, şu çok önemli habere de sütunlarında yer vermeden edememişti:

"- MHP, Çakmak için program yapmayan TRT'yi kınadı."

İstanbul merkezdeki "beyin kadrosu"nun son günlerde haberlerine duydukları ilgi nereden besleniyordu?

Hürriyet'in kapalı odalarından şu sesler duyuluyordu:

- MHP'nin 15 Nisan'daki mitingini büyültelim.

Bunun için hazırlıklar da yapılmıştı. Mitingden iki gün önceki sayıda manşet MHP mitingine ayrılnuştı. Mitingin propagandası böyle yapılacaktı. Alışılmış cıvıklıktaki "Nisan, mayıs ayları, oynar gönül yayları" başlığının altına şunlar eklenmişti:

- Particiler ve sendikacılar sokağa çıktı...

Ve ondan sonra haberin metninde de, MHP'nin mitingi için bütün bilgiler veriliyordu. Üç-beş MHP milletvekilinin sokaklarda bildiri dağıtırken çekilmiş fotoğraflarıyla süslenen haber, "incelikli" sanılan bir propagandif çabayla örülmüştü..

BAB-I ALİ PATRONLARI KOLLARI SIVADI

Hürriyet'in "sıkılıyoruz" manşetini attığı gün, Tercüman'ın Tekstilci patronu da birinci sayfasını "100. Gün"ün mezbaha tablosuyla süslüyordu.

Bab-ı Ali denizinin serbest mayınlarından Günaydın'ın da son haftalardaki yayınlarına bakılınca, basın tekellerinin CHP-AP koalisyonu yönündeki köklü iştahlarının yeni bir taktikle birlikte tekrar gündeme itildiği anlaşılmaktadır.

CHP-AP rüyasının yeniden hortlamasının ardındaki gerçek, bir türlü tam anlamıyla güven duyulmayan CHP'nin, kendi program ve politik mantık çerçevesi içinde hükümetini kalıcı bir geleceğe adım attırmasından duyulan endişedir...

BÜYÜK SERMAYE İÇİN NİMETLER

Türkiye'deki toplumsal dinamiklerin dayanılmaz hale getirdiği MC'nin yerine gelen CHP hükümetinin, toplumsal yaşamı demokratikleştirme yönündeki tüm ciddiyetsiz ve tutarsızlıklarına karşın büyük sermayenin bu hükümetin sürekliliğinden duyduğu endişe gizlenememektedir. Oysa CHP hükümetinin üç-aydan beri sürdürdüğü ve yürürlüğe koymağa çalıştığı ekonomik kararlar, büyük sermayenin öteden beri ihtiyaç duyduğu nimetlerdir. Batılı para kaynaklarıyla ilişkilerde gözlenen gelişmeler, "ekonomik önlemler" diye adlandırılan ve halkın sırtına bindirilen yükler büyük sermaye çevrelerince memnuniyetle izlenmektedir.

Öte yandan ABD ile ilişkilerdeki teslimiyet politikasına büyük sermayenin ne diyeceği olabilirdi?..

ABD Savunma eski Bakanı, Dünya Bankası Başkanı Mc Namara da hükümetin ekonomik kararlarını "cesur, kararlı ve yerinde" olarak nitelemiştir... İşbirlikçilerin Washington kıblesinden müjdeleı gelmişti: Münasip miktarda para verecekleri!..

BÜYÜK SERMAYE NE İSTİYOR?

Bu tabloya bakıp da, büyük sermayenin tatminsizliğini anlamak güç gibi geliyorsa da, sorun çok açık ve basittir: Büyük sermaye faşizmi tırmandırmada alabildiğine ısrarlı ve sabırsızdır...

Faşizmi istenilen ölçü ve hızlarda tırmandırmanın yolu da, *CHP-AP koalisyonundan* geçmektedir.

CHP-AP koalisyonu oluşturulursa ne olur?

Bu soruya sermaye açısından "neler olmaz ki" demek daha doğru olsa gerektir.

Zor günlerin eşiğine giderek yaklaşan bir AP'nin yeniden hükümet ortağı edilmesi, bu ortaklığın CHP bünyesinde açacağı yaraların yanısıra MHP'ye fiilen iktidar, hukuken muhalefet görevinin verilmesi ve bu çatı altında MHP'nin daha da semirtilmesi...

Büyük sermayenin tılsımlı formülü

1 Mayıs karşısındaki tavır "Tutarlı demokratlığın" ölçüsü olacaktır

Bu yıl işçi sınıfının uluslararası birlik ve mücadele günü olan 1 Mayıs, 1 Mayıs (Taksim) alanında yapılacak gösterilerle yine kutlanacak.

Kutlama gösterilerinin hazırlıkları sürüyor. DİSK ve çeşitli demokratik kitle örgütleri bu yıl 1 Mayıs'ta, 1 Mayıs alanında faşizme bir kez daha "dur" demeye hazırlanıyorlar.

Gösteriler yaklaştıkça, burjuvazi ve onun kiralık kalemleri, yine ortalığı bulandırmaya başladılar. "DİSK"in hazırlattığı 50 bin sopa" hikayesi, Babıali' nin "beş büyüklerinden" Tercüman'ı çok heyecanlandırdı. Bu arada "Maoculuk kılığına bürünen şiddetli doğu rüzgarları" gibisinden efsanevi ve ürkütücü açıklamalar, "poliste izinlerin kaldırıldığı", "jandarmanın alarma geçirildiği" gibisinden, güven verme çabasından çok ürkütmeyi amaçlayan haberler gazetelerin sütunlarını bol bol işgal eder oldu.

TİP GENEL SEKRETERİ SARGIN'IN AÇIKLAMASI

Burjuvazi, yaklaşan 1 Mayıs'ı bir "anarşi hazırlığı" olarak takdim ededursun, bilimsel sosyalist hareket, olaya "Faşizme ve ardındaki yerli yabancı büyük sermaye sınıfına karşı işçi sınıfının "dur" diyeceği ve sınıfsal gücünü göstereceği" bir gösteri olarak baktığını açıkladı.

TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın, 11 Nisan günü parti örgütüne yayınladığı genelge ile 1 Mayıs kutlama törenlerine partililerin aktif olarak katılacaklarını belirtti.

Sargın, açıklamasında 1 Mayıs gösterileriyle ilgili olarak şu görüşlere yer verdi:

"Daha önceki yıllarda olduğu üzere bu yıl da üyelerimiz ve aday üyelerimiz, bağlı oldukları sendika veya kitle örgütünün flaması altında bu gösteriye aktif olarak katılacaklardır.

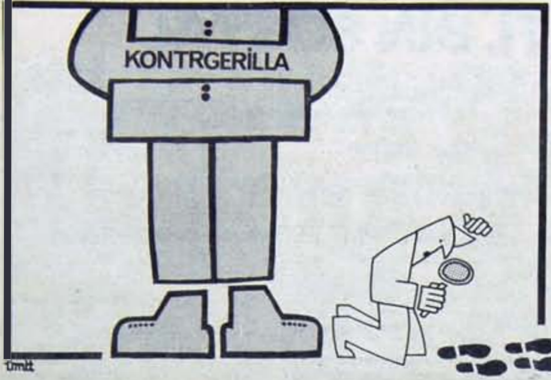
"Geçen yıl yapılan toplantı faşist odaklar ve emirlerindeki ajan provokatörlerce tertiplenen bir katliama sahne olmuştur. Anısı belleklerimizde dalma taze kalacak olan ve hâlâ gerçek faillerinin ve perde arkasındakilerin yakalanıp adaletin pencesine teslim edilmediği bu katliam, bu yıl yapılacak toplantının önemini bir kat daha artırmaktadır.

"İşçi sınıfı ve emekçi halkımız 1 Mayıs günü bilinçli ve kararlı tutumu ile faşizme bir kez daha "dur" derken, arkasındaki yerli yabancı büyük sermaye sınıfına karşı sınıfsal gücünü bir kez daha gösterecek, katliamda ve benzeri olaylarda hayatlarını yitiren kardeşlerimizin de boşuna ölmediğini bir kez daha kanıtlayacaktır."

Genel Sekreter Sargın, "bu nedenle toplantının daha düzenli ve görkemli geçmesini sağlamak üzere partililerin, hem yönetimlerinde görev aldıkları veya bağlı oldukları sendika ve kitle örgütünün gösteride en geniş sayıda temsilini, hem de kendi örgütlerinin toplantı boyunca güven ve düzenliliğini sağlamada bütün olanaklarıyla yöneticilerine yardımcı olacaklarını" belirtmiş ve "şimdiden gerekli girişimlerde bulunmalarını" istemiştir.

Öte yandan Parti'nin kuruluş yıldönümünün 1 Mayıs gecesi bütün yerel birimlerde yapılacak toplantılarla kutlanacağı aynı genelgede açıklanmış bulunmaktadır.

MHP'lilerce de gereğince değerlendirilmektedir. Olası iktidarın AP kanadı altında yeniden yaygın bir kadrolaşma, CHP'nin beceriksizliğini politik puana çevirme olasılığının yüksekliği, formülü "bir içim su" haline getirmektedir.

Alpaslan Türkeş'i önceki hafta içinde Süleyman Demirel'e koşturan ve "ne yapıp yapıp bu hükümetten kurtulalım" dedirten iştah budur. Ve Türkeş geçtiğimiz haftalar içinde İzmir ve İstanbul'da görüştüğü iş çevreleriyle bu konuda "mutabakatlar" sağlanuştır.

SORUNUN ZOR YANI

Ancak sorunun bir zor yanı vardır: AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in "şimdilik" bu formülasyona duyduğu antipati.

AP'deki çatlak seslerin akordu, bu olumsuz durumdan kaynaklanmaktadır.

Tercüman gazetesinin Demirel'i iki yanlı marke etmesi de, temelde bu noktaya dayanmaktadır. Genel Yayın Müdürü Güneri Cıvaoğlu'nu Demirel'in üzerine oynatan Tercüman, Nazlı Ilıcak ile Kamran İnan'ı da sık sık şehirlerarası telefonlarda buluşturmaktadır. AP'nin "olmayacak duası" Kamran İnan'a, Demirel'e karşı gölge oyunu rolü yüklenmiştir. Demirel'in inadı bu yolla bir çeşit tehdit desenleriyle yumuşatılmaya çalışılmaktadır. Bu arada "Gıcır gıcır yepyeni" bir ismin bir anda AP Genel Başkanlığı için arenaya fırlayabileceği söylentileri de yayılmakta, Demirel'e bu yönden de baskılar yapılmağa çalışılmaktadır.

BÜYÜK SERMAYENİN ÖZGÜRLÜKLERE TAHAMMÜLÜ YOK

Çünkü büyük sermayenin en klasik demokratik temel hak ve özgürlüklerle ve bunlara tahammüllerle ilgisi kalmamıştır.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun önceki haftanın sonunda yapılan genel kurul toplantısında, işçiden yana kısıtlama ve sınırlamalarla dolu bir grev ve toplu sözleşme yasasından duyulan rahatsızlık açık açık ifade edilmiştir.

Büyük sermaye bu yöndeki politik saldırıları yanında sokağı barut fıçısı halinde tutma azmine hız ve yoğunluk kazandırmaktadır. Bu iş için fatura edilen MHP ve onun yan örgütleri kanalıyla modern silahlarla kan akıtmakta, cinayetler işletmektedir. Korku, yılgı ve bezginlik toplumda yayılıp, kökleşmeli ki, büyük sermaye de, kurtarabilecek birini bulmalı milletin baht-ı kara maderini!..

Oyun, tertip ve tezgahlar böylesine alçakça ve bir sınıf adına düzenlenmekte piyasaya sürülmektedir.

MURAT BAYRAK'A GEREK KALMADI

Bu arada dünyadaki Maoculuk sinepeliğinin yerli intibakları da yapılmıştır. Murat Bayrak'ın "gazete çıkarırsam Maoculara sütunlarımda yer vereceğim" demesine kalmamış, elhak bir paçavra sahneye fırlamıştır.

Büyük sermayenin basın tröstlerini de alabildiğine seferber ederek sürdürdüğü girişimlerin yanısıra, CHP'nin kendi kapitalist mantığı içinde ve hiç değilse bu mantığın grafiğinde bazı başarılar sağlayacağı izlenimi verilmesi, büyük sermayenin eteklerini tutuşturan önemli bir etken olsa gerektir.

"Okuyucusuz gazete" dalında ısrarlı olacağı anlaşılan gazetenin dünya sosyalist sistemine küfür ettikçe kumbarasının dolu olacağı belli olmaktadır.

Büyük sermaye basın yelpazesinden memnun görünmektedir. Şimdi sorun, bütün araçlarla CHP-AP koalisyonunun oluşturulmasına uğraşmaktır. Bunun için de, tedhiş ve teröre hız vermek gündemdeki sıcaklığını korumaktadır. Sermayenin kana duyduğu ihtiyaç kara olan ihtiyacından daha az değildir. CHP' nin bu gerçeği bilmesinde herhalde bir miktar yarar olsa gerektir... Çünkü demokrasinin gerçek güvencesi, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin örgütlü, birleşik gücü ve onun politik hareketidir.

KAMPANYA SÜRÜYOR

Ve sağlı "sol"lu tüm engellemelere karşın Türkiye İşçi Partisi tarafından başlatılan "Ulusal bağımsızlık için NATO'ya hayır" kampanyası yüksek bir örgütlülük bilinç ve coşkusuyla devam ediyor. Kampanya, emekçi kitlelerce yaygın bir ilgiyle kucaklanıyor. Türkiye İşçi Partililere kampanya süresince yapılan baskı ve girişilen engellemeler tepkiyle karşılanıyor. Cumhuriyet'te Uğur Mumcu, Ali Sirmen, Günaydın'da Teoman Erel, TİP'in kampanyasını desteklediler, engelleyici tutumları kınadılar. Geçtiğimiz hafta Federal Almanya'da çalışan Moers işçileri adına İşçi Yardımlaşma Derneği Başkanı Servet Akçam Başbakan Bülent Ecevit'e şu telgrafı çekti:

"Sayın Bülent Ecevit
Başbakan
Bakanlıklar
ANKARA/TURKEI

Sayın Bülent Ecevit
"Nisan başında İstanbul'da NATO'ya hayır kampanyasını düzenlemiş olan Türkiye İşçi Partisi'nin üyesi olan 100 arkadaş, bu kampanyanın afişlemesini yaparken polis tarafından göz altına alınıp baskı yapılmış ve Parti merkezi fa- şizme özgü bir tutumla 4 saat süreyle kuşatılmış ve giren çıkan herkes tutuklanmıştır.

"Biz emeklerini yabancı tekellere satmak zorunda bırakılmış Avrupa'da çalışan Türkiye'li emekçiler olarak, Demokratik Sol görüşte olduğunu iddia eden CHP'nin başkanı olan siz sayın Ecevit başkanlığındaki bir hükümetin yoksul halkımıza uygulanan baskı ve terörü kaldırması gerekirken, aynı uygulamayı sürdürmesini şiddetle kınar ve protesto ederiz.

Moers İşçi Yardımlaşma Derneği adına
Başkan
Servet Akçam"

Akçam, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'a gönderdiği telgrafında da şöyle dedi:

"Sayın Behice Boran
TİP Genel Başkanı

Sayın Behice Boran
"Nisan ayı başında NATO'ya hayır kampanyasının afişlemesini yapan 100 üyenizin tutuklanmasını ve parti merkezinin 4 saat süreyle polisce kuşatılıp giren çıkan herkesin gözaltına alınmasını kınar ve mücadelenizde yanınızda olduğumuzu bildiririz."

içişleri bakanı neden susuyor

Önceki hafta, Ankara'da Beşevler semtinde toplu halde okula gitmekte olan Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinin üzerine faşist çeteler tarafından ateş açıldı. Öğrencilerden Zafer Boz öldü, 6 öğrenci de yaralandı. Silahlı saldırı güpegündüz ve herkesin gözü önünde cereyan etti. Sayıları 8 olan katillerden 5'i silahları soğumadan polis tarafından yakalandı.

Saldırganları yakalayan polisler durumu telsizle Emniyet 1. Şubeye bildirdiler ve sanıkların Emniyet Sarayına götürülmesi için ekip istediler. Bunun üzerine Emniyetten dört adet sivil polis geldi. Bu andan itibaren saldırganları yakalayan polislerle 1. Şubeden gelen sivil polisler arasında ilginç tartışmalar oldu...

Sivil polisler, yakalanan şahısları tanıdıklarını, "Onların böyleişler yapmayacaklarını" söylediler ve salıverilmelerini istediler.

Saldırganları yakalayan polisler iseherşeyin gözleri önünde olduğunu ve bir çok görgü tanığı bulunduğunu bildirdiler. Yakalanan katillerin en azından üzerlerinde silah bulunduğunu ve gene en azından haklarında ruhsatsız silah taşımadan kovuşturma yapılması gerektiğini söylediler. Ama sivil polisler ısrar ediyorlardı: "Bu gençler suçsuzdu!.."

Tartışmalar devam etti. 1. Şubeden gelenler neden sonra sözü çevirdiler, yakalanan şahısların kendilerine teslim edilmesini istediler. Saldırganları yakalayan polisler, sivillerin niyetlerini anladılar. "Hayır" dediler, emniyete sanıklarla birlikte kendilerinin de gideceklerini söylediler. Bunun üzerine polisler arasında tartışma büyüdü hatta karşılıklı silah çekildi. Bu arada 1. Şubeden gelen posilerden biri silahını ateşledi ve karşılarındaki polislerden birini ayağından vurdu. Sivil polisler bundan sonra hızla olay yerinden uzaklaştı...

Saldırganları yakalayan polisler, durumu o gün İstanbul'da bulunan İçişleri Bakanına duyurmanın yolunu buldular. Bakan da bunun üzerine Ankara Valisini arayarak durumu anlattı. Ankara Valisi olaya bizzat el koydu ve sanıklar savcılığa teslim edildi...

Olay burada bitmiyor.

Bu haber sermaye gazetelerinde yer almadı. Niçin?..

Gayet basit: Faşist katilleri yakalayan polisler POL-DER üyesiydi. Suçları da, katilleri suçüstü yakalamalarıydı.

Olayı çok yakından bilen İçişleri Bakanı susuyor...

Polis örgütü içindeki faşist unsurlar temizlenmiyor?

Bunun nedeni de basit: Faşistler olması o İçişleri Bakanı hangi polisiyle Türkiye İşçi Partisi İstanbul İl Başkanlığını kuşatacak, hangi polisiyle binayı kurşunlatacak; hangi polisiyle bildiri dağıtan Türkiye İşçi Partisi üyelerini yakalatıp, göz altına alacak?..

"Hem silahlı sağa, hem silahlı sola karşıyız" diyen mantığın gelip saplandığı batak bu!.. Sermayenin sol elindeki silahı sağ elindeki silahla tartıp, sermaye adına zaptiyelik yapmanın gelip dayandığı iflas bu!..

BİR FANTOMUN FİYATI, BİN SOSYAL KONUT DEĞERİNE EŞİTTİR

Kasım 1977'de yapılan anlaşma uyarınca 40 Fantom uçağının Türkiye'ye nakline önceki hafta başlandı. Bir Fantom'un fiyatı 125 milyon lirayı aşıyor. Bu büyüklükte bir harcama ile, beşer kişilik aileler için 1000 adet sosyal mesken, ya da 100 yataklı tam teşekküllü bir hastane yapımı mümkün. Türkiye, NATO üyesi ülkeler arasında askeri harcamaları en hızlı artan ülkelerin başında yer alıyor.

Savaş aracı	Maliyeti	Türkiye'de sivil amaçlarla kullanılabileceği alan
1 adet tank	1,5 milyon dolar	20 adet semt sağlık ocağı
1 adet "huey" helikopter	1 milyon dolar	500 bin nüfuslu bir belediyenin bir yıllık kentsel ulaşım harcamaları ve yatırımları
1 fantom uçağı	5 milyon dolar	5'er kişilik 1000 adet sosyal mesken ya da 100 yataklı tam teşekküllü hastane
1 adet A 6-E deniz uçağı	9 milyon dolar	500 bin nüfuslu bir kentin tüm elektrik donanımı
1 nakliye uçağı	12 milyon dolar	250-300 kişilik 60 adet kreş ya da 200 yataklı tam teşekküllü 2 hastane
1 adet F-14 uçağı	16 milyon dolar	600 bin nüfuslu bir belediyenin 1978 yılında yapabileceği tüm harcama ya da 1200 sosyal konut
1 adet F-15 uçağı	9 milyon dolar	200 adet köy ilkokulu
1 adet C-52 uçağı	60 milyon dolar	İzmir kentinin tüm kanalizasyonlarını yeniden günün teknik koşullarına uygun olarak inşa etmek için gerekli harcama
1 adet nükleer silah taşıyan denizaltı	189 milyon dolar	Ankara metrosu için gerekli yatırım miktarı
1 adet DE 1052 sürat gemisi	31 milyon dolar	6 adet 100 yataklı tam teşekküllü hastane

Emperyalizmin en saldırgan güçlerini biraraya getiren NATO, bütün dünyada silahlanma yarışının da başını çekiyor. NATO yöneticileri,silahlanma yarışının patronluğunu, emperyalist ülkelerdeki dev savaş tekelleriyle elele yürütüyorlar.

Silahlanma yarışı, yalnız uluslararası gerginliği artırarak dünyayı nükleer bir savaşın eşiğinde tutmakla kalmıyor. Aynı zamanda dünyanın tüm emekçi halk kitlelerini, gitgide daha da yoğunlaşan bir sömürü ve yoksullaştırma çarkının dişlileri altında eziyor. NATO'nun saldırgan yönetici çevreleri, tekelci sermaye, silahlanma yarışının faturasını çalışan yığınlara ödetmeye çalışıyorlar. Silahlanma yarışı, yalnız dünyada barış ve güvenliği dinamitlemenin değil, aynı zamanda emekçi kitleler ve yoksul halklar üzerindeki sömürüyü yoğunlaştırmanın, tekellerin ekonomik gücüne güç katmanın da bir aracı olarak çalışıyor.

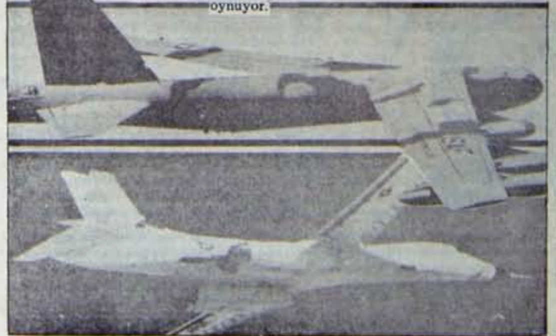
NATO ve CENTO gibi bloklar, başta Pentagon olmak üzere emperyalizmin en saldırgan güçlerinin, silahlanma yarışının yükünü kendilerine bağımlı ülkeler üzerinde paylaştırmalarına hizmet ediyor. NATO'nun kuruluşundan bu yana silahlanma masrafları en yüksek hızla artan ülkelerin başında Türkiye geliyor. 1949-1975 döneminde askeri harcamaları 30 misline yakın artan Türkiye'yi, 20 katı bir artışla Yunanistan izliyor. NATO'nun toplam askeri harcamalarının yüzde bir oranında *azaldığı* 1969-1971 döneminde, Türkiye'nin harcamalarının yüzde 57.5 oranında arttığı görülüyor.

Emperyalizmin silahlanma yarışına hız vermesi, sürekli olarak yeni silah türlerinin geliştirilmesi, silah sanayii teknolojisinde sarsıntılı değişikliklerin olması sonucunu doğuruyor. Böylece, Türkiye gibi ülkelerin, silahlanma yarışı sonucunda altına sokdukları yük daha da ağırlaşıyor. Silahlanma yarışı, Türkiye'nin içine girdiği ekonomik darboğazlarda gitgide artan bir rol oynuyor.

1975 yılındaki rakamlara göre, belli başlı savaş malzemeleri için gerekli harcamaların sivil amaçlarla kullanılabileceği alanlar şöyle sıralanabilir:

NATO içinde araç ve gereçlerin ortalama fiyatları da sürekli olarak artıyor. 1960-1965 döneminde ortalama fiyatları 3.5 milyon dolar olan yüksek nitelikli uçakların değeri, 1970-1975 döneminde 13 milyon dolara yükseldi. Yedek parçaları ve bakım gereçleriyle birlikte birinci dönemde 1.5 milyon dolara satılan savaş uçaklarının fiyatları, ikinci dönemde 5 milyon dolara çıktı. 1975'te 12 milyon dolar fiyatla satılan nakliye uçakları için, on yıl önce sadece 2 milyon dolar ödeniyordu. Tank fiyatları ise aynı dönemler arasında 250 bin dolardan 1.5 milyon dolara yükseldi. Zırhlı araçların fiyatları, birinci dönemde 50 bin dolar iken, ikinci dönemde yarım milyon dolara fırladı.

Silahlanma yarışının emekçi halk kitlelerine işsizlikten, yoksulluktan, pahalılıktan başka getirebileceği hiçbirşey yoktur. Silahlanma yarışının durdurulması günümüzde milyonlarca emekçinin ekmek davası haline gelmiştir. Silahlanma yarışına karşı kesin ve kararlı bir tutum almak, dünya barışından ve yurdun esenliğinden yana olan bütün yurtseverlerin olduğu kadar, emekçi halkın çıkarlarını savunan bütün demokratların da vazgeçilemez bir görevidir. Genel ve tam bir silahsızlanma uğrunda mücadeleye katılmak, NATO'nun ülkemizi ortak etmeye çalıştığı silahlanma planlarını reddetmek, demokrasi saflarında yer alabilmenin başlıca koşullarından biridir.

Güzelim türküler söylerken

YİĞİT GÜNEL

İşçi sınıfı devrimcileri güzelim türküler söylerler. Baharın güzel çiçekleri cıvıl cıvıl renkleriyle heryanı kaplarken, işçi sınıfının güzelliklerinin dolu olduğu tarlalarda güzelim türküler söylerler...

Bunu gören "hayin kurtlar", işçi sınıfı düşmanları saldırırlar. Ellerindeki bütün silahlarla saldırırlar. İşçi sınıfı tarlasında söylenen türküleri, işçilerin emekçilerin duymasını önlemek için ellerinden geleni ardlarına koymazlar.

Geçende İstanbul'da POL-DER Kongresinde bir türkü söylenlyordu.

Bir işçi sınıfı devrimcisi olan Tanilli, bir öğretim üyesi olduğunu hemen belli eden görünümüyle kürsüde, güzelim bir türkü söylüyordu.

POL-DER üyelerine "hükümetler adına değil, devlet adına görev yapmalarını", "kendilerinin işçi sınıfı yanında yer almalarını", "tek kurtuluşu sosyalizmde" aramalarını söylüyordu.

Genç POL-DER üyelerinin kafalarında güzelim çiçeklerin açması yolunda, gür sesli bir türküydü bu. Ve tek kurtuluş olduğunu, bunun sosyalizm olduğunu anlatırken gözlerinin içi gülüyordu. Mutluydu, sevinçliydi. 1960'lı yılların polisiyle bugününün polisinin arasındaki ayrılığı ortaya koydu. 1960'lı yılların başındaki işçilerle, 1978 yılının işçileri arasındaki ayrılığı ortaya koydu. İşçi sınıfının içinde açan bilinç çiçeklerini sergiledi.

"Hayin kurtlar" pusudaydı. Daha önce de türküsünü kesmişlerdi Tanilli'nin. Üniversite'de yıllar yılı doçentliğini engellemişlerdi. Üniversitedeki "Devrim Tarihi" ders kitabı nedeniyle yıllar yılı adliye koridorlarına götürmüşlerdi kendisini.

Ve yine pusudaydı "Hayin Kurtlar". Evine giderken silahlarıyla ona ölümcül yaralar aldırdılar. Sesini kesmek, türküsünü duyurmamak için ellerinden geleni ardlarına koymadılar.

Ama inanıyoruz ki, bu saldırı onun bedenine zarar verse de, türküsünü kesemeyecek, gür sesini susturamayacaktır. "Hayin kurtlar" hainliklerini gecenin karanlığından yararlanarak ortaya koydular ama, Tanilli'nin bedeninde açtıkları yara, aslında kendileri için ölümcül bir yara oldu. Hainliklerini, gece karanlığına sığınan korkaklıklarını ortaya koyan bir yara...

Tanilli bugün değilse yarın aramızda katılacak, işçi sınıfı için söylediği "Tek Kurtuluş Sosyalizmdir" türküsünü yine gür sesiyle kitleler önünde tekrarlayacaktır. Buna inancımız tamdır.

Vergi paketi: Asgari ücretlere dikkat

ASGARİ ÜCRETİN OLABİLDİĞİNCE DÜŞÜK TUTULMASI, ALINCAK VERGİ TOPLAMININ ARTIRILMASIYLA EŞ ANLAMLI OLMUŞ OLUYOR. BUGÜNE KADAR BU İLİŞKİ KURUMSAL BİR BİÇİMDE KURULMAMIŞTI. İLİŞKİ, FİİLİ OLARAK AMA GİZLİ BİR BİÇİMDE VARDI. BUNDAN SONRA ASGARİ ÜCRETLERİN BELİRLENMESİNDE, SAPTANACAK DÜZEYİN OLABİLDİĞİNCE DÜŞÜK TUTULMASI İÇİN BASKILAR, MEVZU BİR KILIFA DA BÜRÜNDÜRÜLMÜŞ OLACAK.

"CHP Hükümeti"nin bir başka paketi daha açıldı. Ustalıkla sarılmış bir paket. Açması biraz çaba gerektiriyor. Hazırlıklarının uzun zaman aldığı belli oluyor. "Üç aylık hükümet, olsa olsa üç ayda hazırlanabilir" diye bir yanılgıya düşmemek gerekiyor. Üç aylık hükümet olmasının mazur gösterebileceği başka konular olabilir. Vergilerde düşünülen değişiklikler asla bunlardan biri değil.

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun bundan iki yıl önce 1976 yılı başlarında Maliye Müfettişleri Derneği'nde düzenlenen bir tartışmalı toplantıda sunduğu bildiriyi hatırlamak yeterli. Geçtiğimiz hafta içinde meclislere sunulan vergi değişiklikleri tasarısı ile sözü edilen bildiri arasında büyük benzerlikler bulmak olanağı var. Yalnız, hazırlıkların bu türden olduğu gibi bir sonuç çıkarılmamalı. CHP'nin hükümet olabilmesinde belirli bir sorunu olduğu biliniyor. Yazıldı. Yeterli kadronun oluşturulduğu da düşünülmemeli. "Sermayeye güvence hükümeti" olarak da adlandırılan hükümetin hazırlıklarının kaynaklandığı uzmanlar kadrosu, hazırlanan vergi değişikliklerinin kamuflajında gösterilen beceri ile ortaya çıkıyor.

VERGİ YÜKÜ NASIL KAYDIRILMAZ?

Değişiklikler gerçekten çok ustalıklı bir biçimde düşünülmüş. Vergi yükünün kaydırılması yönünde belirli öneriler geliştirilmiş. Yalnız, vergi yükünün kaydırılması belli bir biçimde anlaşılmalı. Bugün, 1976 yılı verilerine göre işçi ve emekçilerin gelir vergisi olarak yılda 48 milyar lira ödedikleri ve sermayedarların da yine bir yılda 52 milyar lira gelir vergisi kaçırdıkları biliniyor. Bu bilgiler

Maliye Bakanı tarafından da biliniyor. Dolayısıyla, bir vergi yükü kaydırılması girişiminde akla ilk gelen bu her iki rakamın da düşürülmesi oluyor. Başka bir deyişle, işçi ve emekçiler 48 milyar liradan daha az, söz gelimi 30 milyar lira gelir vergisi ödeyecekler, buna karşılık kâr, rant ve faiz geliri sahipleri ise 52 milyar lira yerine yine sözgelimi 22 milyar lira vergi kaçırabilecekler. Böylece, bir yandan vergi yükü daha adaletli bir biçimde dağıtılırken öte yandan da toplam vergi yükü artırılacak.

Vergi yükünün kaydırılması denilince, akla böyle birşey geliyor. Ya da gelmeli. Yalnız, yapılacak olan bu değil. Yapılacak olan, 1976 yılı rakamları kullanılarak şöyle birşey: İşçi ve emekçiler yine 48 milyar lira gelir vergisi versinler ama işverenlerin kaçırdıkları gelir vergisi de 52 milyar liradan az olsun. Böylece, göreli olarak, alınan toplam gelir vergisinin daha düşük bir bölümü çalışanlardan yine eskiye göre daha yüksek bir bölümü de işverenlerden alınmış olacak.

Bunun veri yükünü kaydırmakla olan tek ilişkisi vergi yükünü artırmak olmaktadır. Ortalamanın yükselmesi, ama ücretlilerin ödedikleri vergilerin aynı kalması artık vergi yükünün kaydırılması olarak yorumlanır oldu. Böyle bir özete, çarpıtıcı olduğu gibi bir tepki gelebilir. Konunun abartarak ele alınmakta olduğunda kuşku yok. Yalnız getirilen tasarının da içeriği bu özetten pek farklı değil.

PAKETİN İÇERİĞİ

Ayrıntıları şöyle: Asgari geçim indirimi, özel geçim indirimi olarak uygulanacak. Vergi dışı tutulan toplam, sadece aile reislerine olmak üzere asgari ücret düzeyine eşit olacak. Böyle bir düzenleme belli durumlarda bazı ailelerin vergi yükünü artırıcı bile olabiliyor. Çok sayıda ücretlinin bulunduğu bir ailede sadece aile reisinin gelirinin asgari ücret kadar bölümü vergi dışı.

Tasarının olumlu ya da olumsuz olarak nitelenebilecek bölümlerinin, böyle bir ayrıma özen göstermeden, sıralanmasını sürdürelim. Servet üzerinden alınan vergiler artırılacak. Hatta, daha ileri bir adım da atılıyor. Servetten alınan vergilerle gelirden alınan vergiler birlikte değerlendirilecek. Aynı düzeyde geliri olan biri yat sahibi öteki sadece sandal sahibi iki mükelleften vergi alınırken bu servet farklılığı gözönünde bulundurulacak (!) Artık, yüksek gelir sahipleri, özel yatlarını ya da yalılarını başkalarının üzerine yaptırmak zorunda kalacaklar...

İşletme vergisinin kapsamı genişletiliyor. Tüketimi kısıcı bir önlem olarak düşünülmesi, düşünülmesi gereken tek biçim değil. Bir başka öneri ile birlikte ele alınmalı. Öteki öneri faturalarla ilgili. Beş yüz liraya kadar olan alış-verişlerde fatura gerekmiyecek. Yalnız, satışın tutarı bin lirayı aşarsa hem alıcı fatura istemek hem de satıcı fatura istenmesini hatırlatmak ve vermek zorunda olacak. Bu önlemin yaptırımı on-yirmi bin lira arası ceza, satıcı veya da alıcı için. İşyerinin kapatılması da düşünülen cezalar arasında.

"TİCARETLE UĞRAŞANLARI VERGİLE!

Fatura kesme zorunluğu ile ele alınması gerektiği belirtilen işletme vergisi, mallarda oran olarak düşürülüyor. Hizmetlerde artırılıyor. Eskiden olduğu gibi belirlibüyüklükteki yerleşme yerlerinde iş yapıyor olma gibi bir ayrım da yok. Tüm tüccarlar için geçerli. Bu iki önerinin birlikte ele alınmaları, büyük burjuvazinin uzun zamandır gündeminde olan bir soruna yanıt getirici oluyor. Büyük burjuvazinin sloganı, "Ticaretle uğraşanları vergile!" hayata geçiriliyor. Küçük ve orta boyda işletmeler bu iki önlem yoluyla cirolarını gerçeğe daha yakın bildirmek zorunda kalacaklar. Kendi dağıtım şebekesini kurmuş bulunan büyük burjuvazi ise, arada kalabalık edenlerin olmamasını arzuluyor.

İşletme vergilerinin belirli bir bölümü yerel yönetimlere bırakılmakta. Kurumlar vergisinde bir bölüm bağışıklıklar kaldırılacak ve buradan elde edilen ek kaynak da yerel yönetimlere bırakılacak. Yerel yönetimlerin, mali sorunlarına çözüm bulunmasını istemeleri halinde yapacakları belli başla işlerden biri, işletme vergisinin ve kurumlar vergisinin bir bölümünün toplanmasını kovuşturmak olarak belireceği anlaşılıyor.

MAHCUP PATRONLAR DAHA ÇOK VERSİN...

Hisse senetlerinin ve tahvillerin değerinde artış olursa bu durum vergilendirmede gözönünde tutulacak. Ayrıca, tüketim mallarından alınan vergiler artırılacak. Şu yapılacak, bu yapılacak. Daha fazlasını sıralamaya gerek yok. Olumlu ya da olumsuz bir dizi önlem getirilmekte. En azından olumlulanının uygulandığını görmek gerekiyor. Bunun için belli yaptırımlar gerekli. Düşünülenler arasında "çapraz denetim sistemi" var... Kurumların ödedikleri vergilerin işyerlerinde duyurulması var. Vergi itiraz komisyonlarının yetkilerinin artırılması var... Vergi dairelerinin re'sen inceleme ve vergiyi belirleme yetkisi ile donatılması var... Bunlardan da bazıları anlamlı, bazıları değil.

İşverenlerin, büyük bir utanç duygusuna kapılıp vergisini ya da işçilerinin ücretlerini artırması beklenmekte. Maliye Bakanı'nın bundan bir süre önce televizyonda bazı soruları yanıtlarken söyledikleri daha önceki Yürüyüş sayılarında aktarıldı. Vergi mükelleflerinin, mevzuatı bilmemelerinden dolayı eksik vergi vermekte olduklarını, eğitilirlerse verdikleri vergileri artıracaklarını belirtmişti. Anlaşılan, aynı görüşe hâlâ sahip. İşverenlerin eğitilerek ve utandırılarak verecekleri vergileri artıracakları görülmüş iş değil. Böyle önlemlerin, bu kadar özen ve titizlikle hazırlanmuş bir paketin içine yerleştirilmiş olmaları pakete haksızlık oluyor.

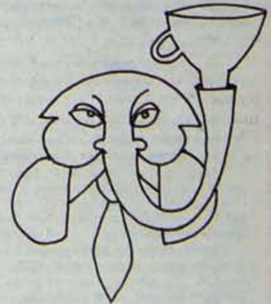
Neyse, bütün bu söylenenler gerçekte okadar da önemli değil. Bir burjuva partisi hükümette büyük burjuvazinin programını hayata geçirmek için bulunur. Bunda şaşılacak bir yan yok. Kınanacak bir yan olmadığı da yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Burada, üzerinde durulması gerekendaha önemli bir konu var. Asgari ücret düzenlemeleiri, böyle bir işleyiş içinde git gide artan bir öneme sahip oluyor.

ASGARİ ÜCRETLERE YAZIK OLDU

İki nedenle. Biri, başta belirtildi. Özel indirim asgari ücret düzeyiyle ilişkilendiriliyor. İkincisi, bugüne kadar vergilenmemekte olan kıdem tazminatları da bundan sonra vergilendirilecek. Yalnız, ne kadarı vergilendirilecek? Asgari ücretin 180 katının üstünde kalan bölümü. 30 yıllık bir işçi son toplu iş sözleşmesinde belirlenmiş sözgelimi 45 günlük kıdem tazminatı ile emekli olursa, emekli olduğu sırada asgari ücretle bile çalışıyor olsa, yine de aldığı kıdem tazminatının büyük bir bölümü vergilendirilecek. Bunun iki yönlü yararı var. Yararlar burjuvazi için.

Bir kez, fabrikatör kıdem tazminatı toplamını peşin olarak ödemek zorunda kalmayacak. Belirli bir bölümünü devlete hem de sürekli ertelenebilir bir biçimde borçlanacak. Çünkü, devletin işverenlerden alacağı birikmiş toplam 5 milyar üstünde vergi borcu var. Kıdem tazminatlarının tamamını hemen "ödeyemeyeceğini" ileri sürürek, işçinin ödeyeceği vergi miktarını kendisinin, ama bir süre sonra ödemeyi kabullenmesi sık görülen olgulardan olacak. İkinci, yarar, devletin daha çok vergi toplayabilmesinin en başta işverenlerin işine gelmesinde aranmalı.

Asgari ücretin alabildiğince düşük tutulması, alınacak vergi toplamının artırılmasıyla eş anlamlı olmuş oluyor. Bugüne kadar bu ilişki kurumsal bir biçimde kurulmamıştı. İlişki, fiili olarak ama gizli bir biçimde vardı. Bundan sonra asgari ücretlerin belirlenmesinde, saptanacak düzeyin olabildiğince düşük tutulması için baskılar, mevzu bir kılıfa da büründürülmüş olacak. Bütçe tasarılarının meclislerde görüşülmesi sırasında "ileri" önerilerle öne çıkan günün "muhalefetine"karşı işletilen ünlü bir madde vardır: Gelir azaltıcı ya da gider artırıcı öneriler yapılamaz. Bundan sonra, bütçelerin meclislerde görüşülmesi arasında katsayının komisyondan geldiğinin üzerine çıkarılmasının önerilememesi için ek bir kılıf daha hazırlanmış oluyor.

Ancak, asgari ücretlerin bu denli "önem" kazanması, onların belirlenmesinde belirli çevrelere yeni görevler verilmesini zorunlu kılabilir. Asgari ücretler, artık bugüne kadar görülenin de altında artırılablleceğine göre, bunu "devrimci" bir örgütün de katıldığı bir komisyona yaptırmak gerekebilir. Artık, DİSK'in de Türk-İş ile birlikte belli komisyonlarda birlikte görev alacağı anlaşılıyor.

ÇAĞDAŞ ANT

GÜNÜMÜZDE, ANTİKOMÜNİZME VE ANTİSOVYETİZME KARŞI MÜCADELE, BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNDE BÜYÜK ÖNEM TAŞIYOR. YÜRÜYÜŞ, BURJUVA YALAN MERKEZLERİNİN VE ONLARIN SADIK DOSTUMAOCU BESLEMELERİN KARALAMA VE ÇARPITMALARINA KARŞI HER ZAMAN GERÇEKLERİ SERGİLEDİ. BUNDAN BÖYLE DE, İDEOLOJİK MÜCADELE ALANINDA ÜZERİNE DÜŞEN GÖREVLERİ YERİNE GETİRMEYE ÇALIŞACAK. BU SAYIDA BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ "POLİTİK EĞİTİM" DERGİSİNDE YER ALAN VE DÜNYADA ANTİKOMÜNİST PROPAGANDANIN ÖRGÜTLENİŞİNİ SERGİLEYEN BİR YAZIYI, ÖZETLEYEREK OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

Antikomünist ideolojinin yönlerinden biri de Lenin'in mirasını inkar etmektir

Günümüzde antikomünizm emperyalizmin en önemli ideolojik silahıdır. Kapitalist ülkelerdeki gerici güçlerin ideolojisi ve politikası olarak antikomünizm, proletaryanın sınıfsal ideolojisi olan Marksizm-Leninizme karşı tepki olarak ortaya çıktı.

Çağdaş antikomünizm Marksizme karşı beylik saldırılarını sürdürmekle birlikte, kendisini yeni tarihsel koşullara uydurur, ideolojik ve politik koşullara bağımlı olarak yöntemlerini ve taktiğini değiştirir. Fakat tüm koşullarda antisovyetizm, sosyalizmin barışın ve uluslararası işbirliğinin amansız düşmanı olarak kalır, dünyadaki tüm ilerici ve demokratik güçlerin temel çıkarlarına karşı emperyalizmin sınıfsal politik çizgisini savunur.

NESNEL GELİŞİM, İDEOLOJİK MÜCADELEYİ KESKİNLEŞTİRİYOR

Bilindiği gibi bugün uluslararası planda ideolojik mücadele gittikçe keskinleşiyor. Bunun nedenlerini şöyle özetleyebiliriz:

* Dünya sosyalist sistemi güçleniyor. Sosyalist ülkelerin bunalımsız dinamik gelişmeleri, kültürel ilerleme, geniş halk yığınlarının yaşam koşullarının iyileştirilmesi, tüm ilerici güçlerin özenini çekmekte, sosyalizme ilgilerini artırmaktadır. Sosyalizm tüm dünyada, işçi sınıfı, gençlik ve aydınlar için çekici bir güç olmuştur.

* SSCB ile diğer sosyalist ülkelerin dünya barışını güçlendirmede oynadıkları büyük rol milyonlarca insanda saygınlık doğuruyor. Dünyada birçok ülkelerin konumlarındaki değişiklik, halk yığınlarında antiemperyalist eğilimlerin fazlalaştığını gösteriyor.

* Asya, Afrika ve Latin Amerika'da ulusal kurtuluş hareketi büyüyor. Bu kıtalardan birçok ülkede halk demokrasili rejimler zafer kazandı. "Üçüncü dünyada" sosyalist gelişme yolundaki ülkelerin sayısı artıyor.

* Gelişmiş kapitalist devletlerde komünist partilerinin etkisi büyüyor. Bu partilerden bazıları ülkelerinin yaşamında önemli rol oynuyorlar.

* Kapitalist ülkelerde enflasyon ve işsizlik durmadan artıyor. Bu durum da emekçileri birleştiriyor, çağdaş kapitalist toplumda temel çelişkileri kuvvetlendiriyor.

Tüm bu olgular burjuvazi kampında telaş yaratıyor, kapitalizmin ideologlarını kendilerini değişen koşullara uydurmaya zorluyor, onları dünya devrimci sürecine karşı mücadelede yeni strateji ve taktikler hazırlamak zorunda bırakıyor. Bu mücadelede antikomünizm en gerici teori ve politika olarak ön mevzilere konuyor.

ANTİKOMÜNİZM: BURJUVAZİNİN İDEOLOJİK SİLAHI

Antikomünizm, sosyalist ülkelere etki gösterebilecek hareket noktaları bulmaya çalışıyor. Amacı, bu ülkeleri bilimsel sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerini tutarlı biçimde uygulamaktan saptırmaktır. Antikomünist propaganda komünist hareketin kendi içindeki revizyonist ve milliyetçi unsurlara yöneliyor. Devrimci teoriye, gerçek sosyalizme karşı mücadelelerinde onlara her türlü desteği gösteriyor.

Antikomünizmin temel stratejik çizgisi, sosyalist ülkelerin arasını açmak, onları SSCB'ne karşı tahrik etmektir. Bu amaçla milliyetçilik ve küçük burjuva ideolojisi kalıntılarını canlandırmak için herşeyi yapılır. Antikomünistlerin çabaları, tarih tarafından mahkum edilen kapitalist düzeni kurtarmak uğrunda burjuvazinin çıkarlarına hizmet etmeye yöneliktir.

Çağdaş antikomünizm çok yönlü bir olgudur. Çeşitli tür ve biçimlerde meydana çıkar.

Çağdaş antikomünizm Ekim Devriminin, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerde sosyalizm ve komünizm kuruculuğunun evrensel önemini sahteleştirmeye ve yadsımaya çok büyük önem veriyor. Burjuva teorisyenleriyle sovyetologların proletarya devrimi teorisi ve pratiğine karşı saldırıları, Ekim devriminin ve diğer sosyalist ülkelerin deneyimini soysuzlaştırıp sahteleştirmeleri birkaç yönde devam etmektedir. Bu çabalar, şöyle sıralanabilir:

Birinci görüş, Ekim Devriminin yasal niteliğini yadsıyor. 1917 Devrimi, başka halkların yaşamında tarihsel geleceği olmayan tesadüfi ve ulusal bir olgu gibi gösteriliyor. Devrim, Rusya'nın geri kalmışlığı ile, Birinci Dünya Savaşının yarattığı durum ile izah ediliyor.

İkinci olarak, Büyük Ekim sosyalist devrimi, başlarında Lenin bir avuç fanatik tarafından yapılan bir ihtilal olarak ele alınıyor. Bundan hareket eden burjuva ideologları parti ile emekçiler arasındaki birliği bozmaya çalışıyorlar, devrimin derin yığımsal niteliğini yadsıyorlar.

Üçüncü görüşün sahibi, burjuva sovyetologları, devrimi sadece yıkıcı bir güç olarak inceliyorlar ve onun yalnız bir yönünü vurguluyorlar.

EKİM DEVRİMİNE SALDIRI

Büyük Ekim Devrimi sadece Sovyet ülkesinin değil, XX. yüzyılın en büyük olayıdır. Kapitalist sistemin tarihsel yazgısını belirleyen olaydır. İşte bundan dolayı gelecek burjuva sınıfına, politikasına, ekonomisine, kültürüne kaçınılmaz bir yenilgi getiriyor. Bu sınıfın ideologlarının burjuva toplumunu kurtarmak için Ekim Devrimine, tarihsel örneğine ve deneyine karşı saldırılarını artırmaları sonuçsuz bir çaba olarak kalacaktır.

Veriler inandırıcı biçimde şu durumu gösteriyor: Bugün kapitalist ülkelerin devlet politikası, bilimsel sosyalizmi, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerde sınıfsız toplum kuruculuğunun deneyimlerini soysuzlaştırma amacı güden antikomünist taktik ve stratejik konumların, propaganda kalıplarının, teori ve kavramların hazırlandığı başlıca alandır. "Christian Science Monitor" adındaki Amerikan dergisinin gözlemcisi açıkça şunları yazıyor: "Amerikan politik yaşamında daha başlangıçta şöyle bir kural kabul edildi: Eğer herhangi bir gerçek sorun bulunmazsa, birşey mutlaka uydurulmalıdır ve sınırların dışındaki bir hayali şeytan taşlanmalıdır."

Emperyalizmin gerici güçleri antikomünizm siperine sığınarak uluslararası ilişkilerde yumuşamayı engellemeye ve suya düşürmeye çalışıyorlar. ABD'nin politikasında yumuşamaya karşı, silahlanma yarışlarını hızlandırmak için en sık kullanılan arguman, yumuşamadan sadece SSCB'nin kazandığı, kuvvet dengesini kendi lehine değiştirdiği uydurmasıdır. Askersel sanayi kompleksine silahlanmak için yeni krediler gerektiği, büyük kârlar çıkarına, zaten kabarık olan askersel bütçeyi hepten şişirmek gerektiği her zaman, "Sovyet tehdidi" hemen propaganda tezgahına konuluyor. Bu amaçla Birleşik Amerika'nın silahlanma alanında Sovyetler Birliğinden geri kaldığı uydurması hemen sahneye çıkarılıyor.

YUMUŞAMADAN NE ANLIYORLAR?

Antikomünistler başka manevralara da baş vuruyorlar. Örneğin, Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin "yumuşama adına" kendi ideolojilerinden vazgeçmelerini, komünist fikirlerin propagandasını durdurmalarını istiyorlar. Örneğin NATO'nun genel sekreteri "sosyalist" Luns bu saldırgan blok için esas tehlikeyi Marksist-Leninist ideolojide görüyor. Yumuşamanın en azılı düşmanlarından biri olan senatör G. Jackson daha da ileri gidiyor: "Sovyetler ile ilişkilerin iyileştirilmesi onların ideolojik mücadele ilkesini vurgulamayı zayıflatmalarını gerektirir" diyor.

Antikomünist sovyetologlar yumuşamaya karşı yeni argumanlar bulma çabaları çerçevesinde, bir de yumuşamayı statükonun korunması olarak ele alıyorlar. Yani dünyada bugünkü durumu muhafaza etmek istiyorlar. Burjuva ideologları bu görüşten hareket ederek, halkların sınıf mücadelesinden ve ulusal kurtuluş hareketinden vazgeçmelerini istiyorlar.

Tüm bunlar gösteriyor ki, antikomünistler militarizm ve harp psikozu taraftarıdırlar. ABD Komünist Partisi lideri Gus Hall çok haklı olarak şunları söylemişti: "Antikomünizm burjuva silahlanma yarışlarını özendiren, deri altına yapılan bir iğnedir. Antikomünizm, savaş kırtırtıcısı güçlerin, Doğu ve Batı arasındaki anlaşmazlıkları bertaraf etmek için girişilen her umut verici müzakereyi daha başlangıcında zehirledikleri bir zehirdir. Antikomünizm Mac Carthyciler doğuran besleyici ortamdır."

MASKELİ ANTİKOMÜNİZM

Çağdaş antikomünizm, Marksizm-Leninizme ve sosyalizme sadece cepheden hücumla yetinmez. Gerçek amaç ve niyetlerini gizlemek için maskeli ideolojik silahlardan yararlanarak dolaylı yollara da başvurur. "Marksoloji", "Sovyetoloji" ve benzer adlar altında "modern" antikomünist akımların meydana çıkması bunu göstermektedir.

"Marksologlar", kendilerini Marks'ın öğretisini en iyi tanıyanlar olarak gösteriyorlar. Marks'ın öğretisine ve çağdaş koşullarda uygulanmasına getirdikleri çözümlerin tarafsızlığa ve nesnelliğe dayandığını iddia ediyorlar. Komünist partilerin Marksizmi, gerçek özü ile değil de, "tarafgil", "dar parti çıkarları"na göre uyguladıklarını savunuyorlar. Onlara göre marksizm tek bir biçimde değil de çok biçimlerde yorumlanabilirmiş. Bu ve benzeri birçok iddia, Marksizme karşı hücumları maskelemek, sosyalizmi çarpıtmak amacı güdüyor. Böyleleri Marksizme, onun devrimci özüne, dünya sosyalist sisteminin başarılarına karşı savaşabilmek için "marksist" oluyorlar.

Dolayısıyla burjuva ülkelerinde "Marksoloji" adı

İKOMÜNİZMİN SEFALETİ

verilen akımın meydana çıkıp gelişmesi, antikomünizmin ideolojik saldırısının ayrılmaz bir parçasıdır. "Marksoloji" deyimi, antikomünistlerin "incelemelerine" geçerli, daha bilimsel bir biçim vermek için kullanılır. Gerçekte ise bu muazzam "marksoloji" literatürünün amacı, akla hayale gelmedik uydurmaları sözde bilimsel yöntemlerin yardımıyla Marks ile Engels'in teorik mirasını çok yönlü sahteleştirmektir. "Marksoloji"nin görevi, dünya komünist hareketinde ve sosyalist topluluk ülkelerinde Truva atı rolünü oynamak, onların birliğini parçalamak, karşı devrimi hazırlamaktır.

Sosyalizmin tüm politik ve ideolojik düşmanlarının stratejik amacı sosyalizm hakkında, hele de onun baş dayanağı Sovyetler Birliği hakkında gerçeğin yaygınlaşmasına engel olmaktır. Antisovyetizm, gerici burjuva ideolojisinin, onun fikirsel yandaşları ve yardımcıları olan oportünizmin, sağ ve "sol" revizyonizmin belli başlı yönlerinden biridir. Antikomünizm, antisovyetizmin tüm çeşitlerinin temel çekirdeğidir. En azgın antikomünizm ise, sözde marksist tümceler ardına gizlenen yalancı marksizm ile antisovyetizm yapar.

ANTİSOVYETİZMİN YÖNLERİ

Şunu da vurgulamak gerekir ki, antisovyetizm sadece Sovyetler Birliğini karalamak amacı güden bir ideoloji ve politika değildir. Antisovyetizm, uluslararası emperyalizmin, tüm sosyalist ülkelerin, tüm ilerici, demokratik, barışçı ve antiemperyalist güçlerin çıkarlarına karşı sınıfsal politik çizgisidir.

Antisovyetizm bileşik ve çok yüzlü bir olgudur. Uluslararası gericiliğin tüm çabaları antisovyetizm ile yoğrulmuştur. Antisovyetik hareketlerin temel stratejik çizgisi, dünya sosyalist sisteminde ve uluslararası komünist hareketinde ayrılık gayrılık doğurmaya yöneliktir. Bu amaçla Marksizm-Leninizm soysuzlaştırılmakta, Sovyetler Birliğinin iç ve dış politikası sahteleştirilmekte, sosyalist ülkelere, kapitalist devletlerdeki komünist partilerine, Marksist-Leninist öğretiye aykırı teorik ve politik görüşler aşılamaya çalışılmaktadır.

Antisovyetizmin Troçkici türü, solcu lafazanlıkla Marksizm-Leninizmden bütünüyle vazgeçmeyi kendisinde birleştirir. SSCB'de ve daha birçok ülkede sosyalizmin gerçekten kurulmuş bulunmasına rağmen, Troçkiciler mevcut somut tarihsel koşullarda "SSCB' de sosyalizmin olanaksızlığı" teorisini yayıyorlar. Onlar, SSCB tarafından yürütülen barış içinde yanyana yaşama politikasına karşı çıkıyorlar, SSCB'yi "burjuva bürokratizmi doğuruyor" diye suçluyorlar.

Pekin'in görüşleri de en gerici antisovyetik güçlerin görüşlerine uygundur. Maocular da SSCB ve SBKP için akla hayale gelmedik uydurmalar yayınlıyorlar. Antisovyetizm bataklığına yuvarlanan maocular bir adım daha ileri giderek uluslararası ilişkilerde gerginlik yaratıyorlar; barış, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme mücadelesini engelliyorlar.Çin yönetiminin Mao Çe Tung zamanındaki ve şimdiki politik çizgisi gerçekte ABD askersel sanayi çevrelerinin, Federal Almanya'daki ve diğer kapitalist devletlerdeki intikamcı güçlerinin çıkarlarına uygundur. Maocu propagandanın içeriğinin gösterdiği gibi, antisovyetizm Pekin için büyük devlet şovenliği amaçlarını gerçekleştirmek, uluslararası işçi ve komünist hareketinin yönetimini gasbetmek için bir araçtır.

ANTİKOMÜNİZMİN ÖRGÜTLENMESİ

Bir teori, politika ve propaganda olarak antikomünizm örgütlü devlet organları sistemine, çeşitli örgütlere, kurumlara ve merkezlere dayandığı için yaşayabilmektir. ABD'de hemen hemen tüm üniversitelerin kendi ideolojik merkezleri vardır. Bunların herbiri belli bir konu veya coğrafi alan üzerinde uzmanlaşır. Örneğin ABD'nin en büyük üniversitesi olan Stanford üniversitesinde savaş, devrim ve barış meseleleriyle meşgul olan Hoover kurumundan başka, "komünist sistemi inceleme merkezi" de vardır. Amerikalı Sovyetolog R. Taker "komünizmi karşılaştırma yönetimi ile inceleme, son yıllarda bilimsel bir dal haline geldi" diye yazıyor. Doğaldır ki, Taker antikomünizmin sistemleştirilmesini gözönünde bulunduruyor, bilimsel eleştirisini değil. Sözleri antikomünist yalan üretiminin boyutlarını ve örgütlülüğünü vurguluyor. Harvard üniversitesinde "Ukrayna'yı inceleme merkezi" vardır. Bu merkez, Sovyetler Birliğinde ulusal meseleler uzmanıdır. Son zamanlarda bu merkezin çalışmalarında ve işlevlerinde belli "çelişkiler" görülüyor. Bir taraftan iftiracı, antisovyetik incelemeler artıyor, öbür yandan Ukrayna SSC Bilimler Akademisi enstitülerine yardımlaşma önerisinde bulunuluyor, ulusal politika alanında uzman olan Amerikan ve Sovyet bilginleri arasında diyalog kurma olanakları inceleniyor.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası, iftiralarla gizlenemiyor

Bazı Sovyetoloji merkezleri daha açık antisovyetik propaganda yürütüyorlar, Sovyet - Amerikan işbirliği alanında harcanan çabaları soysuzlaştırıp köstekliyorlar. Örneğin Miami üniversitesinin uluslararası araştırma merkezi yardımcılarından M. Harvey ile L. Çikoriti yayımladıkları bir kitapta uzaydaSovyet - Amerikan işbirliğini karalamaya çalışıyorlar.

Pennslyvania üniversitesinin Dış Politika Araştırmaları Enstitüsü ile Georgia üniversitesinin stratejik ve uluslararası araştırmalar merkezi "soğuk harp"i savunuyorlar.

ABD'de çok sayıda antikomünist propaganda ve gösterileri örgütleyen kurumların çalışmalarını koordine eden merkezler vardır. Bunlar sadece ülke içindeki çalışmaları değil, Amerikan ve Batı Avrupa Sovyetologlarının ortak araştırmalarını da örgütlemektedirler. Konferanslar ve sempozyumlar düzenleniyor, uzman değiş-tokuşunda bulunuluyor. Örneğin Boston kolejindeki "Marksist" düşün enstitüsü, İsviçre'nin Freiburg üniversitesi ile birlikte antisovyetik bir dergi çıkarıyor. Adı "Sovyet Düşününü İnceleme" dergisi. Başredaktörü Behenski. Bu verilerin tümü Sovyet aleyhtarı propagandanın büyük bir özenle örgütlendiğini, geniş kapsamlı olduğunu gösteriyor. Bu propaganda hiç kuşkusuz kapitalist devletler tarafından da destekleniyor.

SİLAH, ATEŞ ALMIYOR

Emperyalizmin Avrupa'daki sosyalist ülkelerle meşgul olan ideolojik makinesi "Amerika'nın Sesi", "Özgür Avrupa", "Özgürlük", "Almanya'nın Dalgası", "BBC" vs. gibi yalancı radyo merkezlerini de kapsıyor. Bu propaganda merkezleri batı standartlarının ve değerlerinin, kapitalizmin "yığınsal kültürü"nün, burjuva yaşam biçiminin reklamını yapmak için büyük çabalar harcıyorlar. Çalışmalarında "sosyolojik propaganda" adını verdikleri bir yöntemden de yararlanıyorlar. Bu deyimi birkaç yıl evvel Fransız sosyologu Jacques Elul uydurdu. Onun aracılığı ile hem politik doktrinler, hem de yaşam biçimi propagandası yapılıyor. Emperyalizmin ideolojik kampanyalarını yönetenler Batı yaşam biçiminin reklamında Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkeleri Sovyetler Biriiğinden koparma aracı, reel sosyalizmi içerden aşındırma vasıtası görüyorlar.

Antikomünizm ideologlarının bekledikleri, ümitleri şimdiye kadar gerçekleşmedi, gelecekte de gerçekleşmeyecektir. Yaşam bunu durmadan kanıtlıyor. Sosyalist ülkeler her geçen yılla yeni yeni başarılara ulaşıyorlar, sımsıkı ve birleşik halde ilerliyorlar.

Tüm bunlar çeşitli türden burjuva ideologları üzerinde soğuk duş etkisi yapıyor. En azılı sosyalizm düşmanları bile bu veriler karşısında düşünmek zorunda kalıyorlar. Antikomünist propagandanın sonuçlarını, yenilgilerini ve başarısızlıklarını değerlendiren Amerikan Sovyetologu A. Mayer şu durumu tanımak zorunda kalmıştır: "Amerikan demokrasisi antikomünizm adına kendi kendisini imha ediyor. 30 yıldan beri devam eden dünya antikomünizm seferi Birleşik Amerika üzerine İngiltere'nin Sicilya seferi veya İspanya'nın yenilmez filosunun mağlubiyeti kadar etki gösterebilir.'"

Birçok Batılı bilginler ve siyaset adamları, ABD ve öteki kapitalist devletlerin antikomünist politikalarının çok pahalıya mal olduğunu anlıyorlar. Özel ajanlara, geniş verici radyo ağına, enformasyon merkezlerine muazzam paralar harcadıklarını görüyorlar. Fakat işler bununla bitmiyor. Antikomünizm, şartlanmış dünya görüşünü oluşturmak için insanlar üzerinde tinsel ve politik baskıda bulunuyor. Ve birçok burjuva siyasetçisi ve bilim adamı antikomünist ideolojinin kapitalist ülkelerde halkın bir kesimi arasında faşist düşünce biçimini doğurduğunu artık kabul etmek zorunda kalıyor.

Antikomünist ideolojiyi körüklemek, A. Mayer gibi ünlü bir Sovyetologu dahi telaşa düşürüyor. Bununla ilgili olarak Mayer şunları yazıyor: "Gereksiz bir antikomünist haçlı seferine katılan Birleşik Amerika'nın artık ikinci dereceli bir devlet haline dönüşmeye başladığını ne zaman anlayacağız? Kanımca antikomünist ideoloji, bu durumu görmek için en ciddi engellerden biri olacaktır. Antikomünizm Amerikan halkının, gücümüzün ne kadar azaldığını anlamasını önleyecektir. Bu kendi kendini aldatmanın potansiyel sonuçları, Amerikan politik sistemi için felaket olabilir."

Bu, "en sadık" antikomünistlerin dahi, Birleşik Amerika'da ve öteki kapitalist devletlerde yürütülen antikomünist propagandanın yıkıcı sonuçlarından endişe duyduklarını göstermektedirler.

ÖLÜME MAHKUM OLANLARIN SİLAHI

Kapitalizmin gerici çevrelerinin ideolojik silahı olarak antikomünizm derin bir bunalıma düşmüştür. Rostow'un "Antikomünist manifestosu" türünden iddialı çabalarının tutulduğu zamanlar çoktan geçmiştir. Bilindiği gibi, Rostow teorinin tüm temel meselelerinde kapitalizmi savunmuş ve Marks-Engels-Lenin' in bilimsel komünizmine karşı koymuştu.

Çeşitli çağdaş burjuva kavramları (ultra endüstriyel toplum, teknotrat toplum, yığınsal tüketim toplumu ve saire) kendi iç çelişkileri ve bilimdışı niteliği, kapitalizmin genel bunalımının devam edip derinleşmesi yüzünden, daha çiçek açıp gelişmeden teorik dayanaklarını, önemlerini ve ideolojik değerlerini kaybetmektedirler.

Antikomünizm, ölüme mahkum olanların silahıdır. Kapitalist toplum da tarihsel açıdan ölüme mahkum edilmiştir. Fakat ölüme mahkum edildiği için antikomünizmin doğurduğu tehlikeyi azımsamak, yahut ona karşı mücadeleyi zayıflatmak doğru değildir. Antikomünizm çeşitli yollardan manevralara başvuruyor, kendisini duruma uyduruyor, günümüz dünyasının şu veya bu sorunlarından yararlanmak için her çareye başvuruyor. Tekellerin, askersel sanayi komplekslerinin, kapitalist toplumun dev makinasının büyük maddi yardımına dayanıyor. Antikomünizme karşı bilimsel düzeyde tutarlı bir teorik, ideolojik mücadele vermek Marksist-Leninistlerin en önemli görevidir.

Yeni Sovyet Anayasası ile çağdaş antikomünizme revizyonizme, burjuva ülkelerinde Sovyetler Birliğine ve sosyalist topluluğa giren öteki ülkelere karşı yürütülen iftira kampanyasına ağır bir darbe indirilmiştir.

"SOSYALİST POLİTİKAYA TEORİK MÜDAHALE"Mİ, PARTİ DÜŞMANLIĞI MI?

MEHMET GÜNSÜR

Başarıları değil, hep eksiklikleri ve hataları gören, bir zamanlar bir ucundan katıldıkları yanlış hareketlerin batağa saplanması karşısında ne yapacaklarını şaşırıp sığınağı inkarcılıkta bulanlar... Sosyalist hareketin tarihi bu tür örnekleri çok sayıda sunuyor bize.

İnkarcılık, her zaman antikomünizme sığınmakla olmuyor. Hep "Vedat Nedim"ler, "Aclan Sayılganlar" çıknuyor karşımıza.

Umut kırıklığı çoğu kez "parti düşmanlığı" olarak çıkıyor ortaya. Umut kırıklığına yol açan, örgüt kavramını, sosyalist örgütün saygınlığını pratikte yozlaştıranların yanı sıra, bir de bunun teorisini yapanlar var. Bu kimseler, kendilerine çeşitli adlar veriyorlar. Bazısı "parti mücadele içinde kurulacaktır" diyor. Diğer bazıları, "parti, çeşitli 'siyasetlerin' koalisyonu olacaktır" diyor. "Sosyalist politikaya teorik müdahalede bulunan" bazıları ise, bütün bu tartışmaların üzerinde görünmeye çalışarak, ilk bakışta "özgün" görünen, ama küçük burjuva sosyalizminin Troçki'den Marcuse'ye kadar çiğneye çiğneye çürüttüğü bir sakızı yeni bir ambalajla piyasaya sürüyorlar.

PARTİ KAVRAMI VE "MÜDAHALECİLER"

"(...)
Sosyalist hareketimizin hemen tümünde tartışmasız biçimde egemen olan parti kavramının her ne kadar Lenin'in parti teorisine uygun olduğu öne sürülüyorsa da, Birikim'de buna kesinlikle katılmadığımızı belirttik. Yerleşik parti kavramı Lenin'in parti teorisine değil, ondan özünde farklı olan onun ekonomist, reelpolitiker bir yorumu, sırf biçime indirgenmiş olan Stalin'in 'Leninist' parti teorisine uygundu."

"Birikim'in 4. yayın yılı dolayısıyla genel bir değerlendirme" Birikim, sayı 37, s. 38.

Birikim'in Mart sayısında yayınlanan söz konusu makale, birçok yönüyle ilginç görünen "tezler" öne sürüyor. "İlginç görünen" diyoruz, çünkü bu görüşler, ilk bakışta ne denli "yeni" görünseler de aslında bilimsel sosyalist politikanın şimdiye dek defalarca karşılaşıp aştığı yanlışları sergilemekten öteye gidemiyor.

Yanlışlardan, daha doğrusu saptırmalardan en önemlisi, Parti konusunda. Günümüzde "Yeni-sol" adı altında pazarlanan görüş, Parti'yi "Bireyleri donduran, ideolojik çalışmayı ve fikir üretimini engelleyen, bunun da ötesinde kitlelerin kendiliğinden uyanışının karşısında bu uyanışı iktidarı alma yönünde kanalize etmek yerine, pasifize eden bir aygıt olarak" görüyor. Bunun kaynaklarını da Stalin'e bağlıyor.

Birikim'in bu konuya yaklaşımı şöyle:

"Stalin'in 'Leninist' parti teorisinde partinin işlevi işçi sınıfına yönelmektir. 'Bilinç götürmek'ten anladığı şey ise oluşturulması, değiştirilmesi, uygulanış biçimi kesin olarak partinin en üst organına ait, onun tarafından tespit edilmiş bir takım görüş, tez ve sloganların 'kitle'lere belletilmesidir. Yönetilen ("kitleler") bu 'parti'nin kararlaştırdığı eylemlerde salt bir fizik güç olmaktan öte bir yerleri yoktur. Haliyle bürokratik olgu bu partide işçi sınıfına, kitlelere neyi nasıl yapacakları emredilir." agm. s. 39

TÜRKİYE'DE ÖRGÜTLÜ MÜCADELE KAÇKINLIĞININ, KÜÇÜK BURJUVA HEYECAN VE SABIRSIZLIĞININ NERELERE VARDIĞI, ÖTEDEN BERİ ÖRNEKLERİ İLE BİLİNİYOR. EN UÇ NOKTADAKİ SON BİR ÖRNEK, BİRİKİM DERGİSİNİN SON SAYISINDAKİ BİR MAKALE İLE SERGİLENDİ. BU MAKALE, SÖZDE DEVRİMCİ KÜÇÜK BURJUVA TEMBELLİĞİNİN, ÖRGÜT KAÇKINLIĞININ NASIL "RASYONALİZE" EDİLDİĞİNİN, HANGİ TEORİK KILIFLAR İÇİNDE SUNULMAYA ÇALIŞILDIĞININ AÇIK BİR GÖSTERGESİ. BİRİKİM DERGİSİNİN KENDİ BAŞINA TAŞIDIĞI HERHANGİ BİR ÖNEM NEDENİYLE DEĞİL, SAPKINLIĞIN NERELERE VARABİLECEĞİNİ GÖSTERME AMACIYLA BU YAZIYI YAZMA GEREĞİNİ DUYDUK.

"Reel sosyalizm" sosyalist insanı yaratamamış(!) Sosyalizm adına sosyalist ülkelere ve insanlarına hakaret edenler, devrime ve uluslararası dayanışmaya bağlı olanların yüzüne bakabilecekler mi?

"Sosyalist hareketimizin tümüne egemen olduğu" ileri sürülen bu "Stalinist parti anlayışı" Türkiye'de "sosyalist hareketin birliği" önündeki en büyük engel olarak saptanıyor.

Bununla da kalınmıyor, sosyalist mücadelenin evrensel kazanımları "reel sosyalizm" olarak karalanarak, "uluslararası sosyalist hareketin buhranının" sözde nedenleri "bilgece bir soğukkanlılık" içinde sergileniyor.

Bilimsel sosyalist hareketin parti anlayışını, bu pratiği yaşamayanların, yaşamaya cesareti olmayanların anlamasını beklemek saflık olur. Bu nedenle "sizler böyle diyorsunuz ama, bakın şöyle söyleyenler, yapanlar da var, biraz da onlara bakın" diyecek değiliz.

Ayrıca, bilimsel sosyalist hareketin "örgütlü mücadele kaçaklarına" kendisini şirin göstermek gibi bir sorunu da hiç bir zaman olmamıştır.

"REEL SOSYALİZM"DEN ANTİKOMÜNİZME

Birikim'de yayınlanan ve derginin üç yıllık yayın politikasını yorumlamaktan öte, dünyada ve Türkiye'de sosyalist hareketi inceleyen makale yalnızca bilimsel sosyalist parti kavramına yukarıdaki alıntıda belirttiğimiz üzere kara çalmakla kalmıyor. Bunun da ötesinde, yazının temel mantığı "iktidardaki ve olmayan sosyalist partilerin 1960 başlarında reel sosyalizme varmış olmaları"nda toplanıyor.

"Reel sosyalizm" de, "apolitik sosyalist toplumlar" ve "toplumu politize edemeyen sosyalist partiler" biçiminde somutlanıyor(muş).

"Burada genel olarak kullandığımız 'reel sosyalizm' kavramı, hem halen iktidarda bulunan hemen tüm sosyalist partiler, hem de henüz iktidara gelmemiş sosyalist partiler için söz konusu olan bir ortak anlayışı ifade etmek için kullanılıyor." agm, s. 34

"Reel sosyalizm" ise, dar ekonomik sorunlarla uğraşmakla sınırlı kalan ve "yukarıdan aşağı sosyalizmi" kurmanın getirdiği zaafları taşıyan, sosyalist insanı yaratamayan ve giderek marksizmden uzaklaşıp dar sınırlar ve kalıplar içinde sıkışan bir politika olarak izah ediliyor.

İktidarda olmayan partiler için ise, "reel sosyalizm" aktif siyasal eylem ve taleplerden uzaklaşma ve giderek düzenle uyumlu hale gelme anlamına geliyor(muş).

Birikim'e göre "reel sosyalizmin" karşısına ilk çıkan Çin Komünist Partisi olmuş ve bu parti, Kültür Devrimi ile bu "teslimiyetçi tavra karşı eyleme geçerek" gerçekten tarihsel bir deneyi başlatmış." Ancak *"... iki üç yılın sonunda gerçekleşmesine çalışılan hedeflere varılamadı. Mao'nun ölümüyle birlikte Kültür Devrimi'nin önde gelen kadroları tasfiye edildi ve böylece Çin'de de "reel sosyalizm" teori ve pratiğinin yürürlüğe konulduğu dönem resmen başladı. 1970'li yılların başına kadar reel sosyalizme tepki bir anlayış içinde hareket eden ÇKP'nin de bir süre sonra aynı 'reel sosyalizmi' benimsemesiyle artık 'tartışma' sona ermiştir. Şu anda artık Çin-Sovyet çatışması, sosyalizm sorunları üzerine bir çatışma değil, iki 'reel sosyalist' gücün çatışmasıdır, 'güçler çatışması'nın kurallarına ve yöntemlerine göre sürmektedir."* agm, s. 35

"Reel sosyalizm"den kurtuluş için girişilen atakça bir tavır olarak nitelenen "Kültür Devrimi" üzerinde uzun boylu söz etmeyeceğiz. Nedenleri ve sonuçları malum olan bu Donkişotça macera, olsa olsa, "heyecanlı" küçük burjuva sosyalistlerini duygulandırır...

Küçük burjuvalar, sosyalist toplumun adım adım kurulması yolundaki girişimleri yeterince "heyecanlı" bulmazlar. Tırnakla kazırcasına, adım adım gelişen böyle çabalar onları "bürokratizmin yerleşmesi", "durgunluğun başlaması", "toplumun apolitikleşmesi" gibisinden inkarcı görüşlere iter. Örneğin 1917'den sonra sosyalist toplumun inşaası çabalarını "sıkıcı", "heyecansız" bulanlar çıkmıştı. Bunlar sonunda bir sol sapma ve giderek "karşı devrim çizgisi"ne vardılar. Stalin'in sosyalizmin kuruluşunun somut sorunlarıyla ilgilenen politikası karşısına, ikide bir de "dünya devrimi ve diğer teorik problemleri" getirip, bunları gece gündüz tartışanların, bunu daha heyecan verici bulanların sonunda nerelere sürüklendikleri, herkesce malumdur.

SOSYALİST DEVRİMDE PARTİ NE İŞE YARIYOR?

Birikim, sosyalist devrimde partinin rolünü çarpıtmaktan da kaçınmıyor. Birikim'e göre, Sovyet ve Çin devrimlerinde, sosyalizm öncesi oluşan komün tipi "devlet olmayan devletler", yani "Sovyetler" ve "Köylü birlikleri" kendiliklerinden ortaya çıkmışlardı. Partilerin burada bilinçli bir katkısı olmamıştı. Devrimi gerçekleştirmek için kurulmuş, örgütlenmiş partiler, devrim sürecine girildiğinde bu kurumlarla karşılaşmışlardı. "Köylü birlikleri" bir yana, sovyetlerin oluşması RSDİP (B)'nin uzun yıllar süren militanca, sabırlı ve gündelik çalışmalarından hiç kuşkusuz bağımsız olmamıştı. Yoksa, bir yanda "kendi başına birşeyler yapan bir parti", diğer yanda da kendi kendine "devlet olmayan devlet"leri "oluşturan kitlelerin bir şans eseri karşılaşması sonucu mu Ekim Devrimi gerçekleşti? Bunu yazarın kendisi de oldukça kapalı geçiştiriyor.

Birikim, "reel sosyalizme" kayışın nedeni olarak, şunu ileri sürüyor:

"İçsavaşların, kuşatmaların vb. koşulları içinde bu 'devlet olmayan devlet'lerin giderek işlemez, işletilemez hale geldiğini biliyoruz. Sözkonusu koşullar geniş ölçüde ortadan kalkınca bu kurumlar yeniden oluşturulmadı. Sosyalizm, bildik eski devlet yapısı ile, hatta bunun daha da yetkinleştirilmiş bir biçimiyle bu "yukarı" ile, "yukarıdan aşağı" kurulmaya çalışıldı." agm, s. 36

Bir görüşü eleştirirken "artık bu ka-

Sosyalizmin kuruluşunda birlik ve dayanışmayı kimse karalayamaz

darına da pes, yorum yapmıyoruz" demek çok bilinen beylik bir adettir. Ama ne yazık ki, "Stalinizmi eleştirme" bahanesinin de çok ötesinde noktalara varan bu "özgün" görünümlü "tezler" karşısında, aynı şeyi söylemekle yetineceğiz: "Artık bu kadarına da pes, yorum yapmıyoruz."

Yine bir alıntı yaparsak -ama bu son- Parti'nin devrimdeki rolünün küçümsenmesi konusunu kapatacağız:

"(...) Küba'da ise parti, çoğunluğu ile süreç dışı kaldı. Dikkate değer bir sonuç çıkartabiliriz buradan. "Yönetici" partiler, devrimci sürecin başlangıcından kendiliğinden ortaya çıkan bu özgün siyasal toplumsal örgütlerin önem ve anlamını kavramakta giderek daha geç kalıyorlar. Küba'da son noktasına varıyor bu durum. Devrim sosyalist partinin dışında gelişiyor ve zafere erişiyor."

PARTİ DURSUN, "YENİ TİP ÖRGÜTLER" KURULSUN!

Bütün bu saptamalardan sonra Birikim "bu yeni tip örgütler"in, "daha önceden ve bilinçli olarak oluşturulması"nı "sosyalist siyasal eylemin" yerine getirmeye zorunlu olduğu bir görev olarak ortaya koyuyor.

"Birbirinden ayrı bölgelerdeki bu 'yeni tip örgütler' arasındaki ilişkiler deney, bilgi iletişimi zorunluluğu, 'parti'yi gerekli kılan ilk neden budur."

Türkiye'de "birlik sorunu" ise, bu tür "yeni tip" örgütler (ne olduğunu kendileri de açıklamıyor, sendika mı, dernek mi, belediye örgütlenmesi mi, birlik mi, fikir kulübü mü) oluşturma konusunda aynı görüşü paylaşan çizgilerin birliği ile halledilecek, Birikim'e göre. (agm, s.33)

Parti'nin devrimdeki öncü rolünü yadsımak, sosyalist mücadeleyi "hareket"ler tarafından yürütülecek, başarıya ulaştırılabilecek gibi göstermek, yeni ve "özgün", ama ne olduğu belli olmayan kurumları, partiye alternatif olarak göstermek ve bütün bunları yaparken de, çeşitli ülkelerin özgül koşullarında, ama hepsinde kesinkes partili mücadelenin yarattığı birikim üzerinde oluşmuş olan somut, devrimci mücadelenin belli "aşına" uygun örgütlenmeleri fetişleştirmek.

Bunların "araştırıcılık" ve "teorik katkı" ile ilgisi yok. Örgütlü mücadelenin disiplininden kaçmaktan başka bir anlama gelmiyor.

Şüphesiz, sosyalizmin kuruluşundan önce, Parti, sosyalizmi kitlelerin gözünde somutlayacaktır. Sosyalist yaşam biçimi, sosyalist ilişkiler işçi sınıfının partisinde gözlenecektir. Belediyelerde, sendikalarda, her çeşit kitle örgütünde ve hatta burjuva devlet mekanizması içinde sosyalizm öncesi kazanılan mevzilerde, bilimsel sosyalistler sosyalizmi olanca somutluğuyla, yaptıkları işlerle, olaylar karşısındaki tavırlarıyla somutlarlar.

Ama sırf bu iş için, kapanıp "acaba nasıl 'özgün' örgütler kursak" diye düşünmek dünyanın hiç bir yerindeki, hiç bir devrimci hareketin sorunu olmamıştır, olmaz da. Devrim dalgasının kabardığı anlarda işçilerin, emekçilerin somut yönetim biçimleri olarak oluşacak özgün kurumlar ise, önceden fal bakarak görülmez.

GRAMSCİ'Yİ ÇARPITMAK "ACEMİ ÖĞRENCİLERİN" İŞİDİR

Birikim'in bu konularda kafa yorması anlaşılan çok sözünü ettikleri Gramsci'yi anlamamalarından ileri geliyor. İtalya'da sosyalist hareketin kurucusu ve ilk kuramcısının görüşlerinin ardına sığınmaya çalışanlar, her halde İtalya'da bilimsel sosyalistlerin yerel yönetimlerdeki, kökü Gramsci'nin görüşlerine dayanan başarılı uygulamalarını da "reel sosyalizm" olarak görüyorlar.

Yaşamını bilimsel sosyalist mücadeleye adamış "örgütçü" ve "parti yöneticisi" kimliğiyle tanınan Gramsci'nin görüşlerini de, en iyi "örgütlü mücadele"ye gönül verenler anlar. Yoksa, "sosyalist mücadeleye teorik müdahalede bulunanlar" değil.

Bir kez daha tekrarlamakta yarar var:

"Bilimsel sosyalizm, hiç bir ideolojik ya da taktik sorunun, işçi sınıfının politik örgütünün varlığının ve onun geliştirilmesinin önüne konamayacağını en açık biçimde göstermektedir. İçinde bulunduğumuz mücadele koşullarında öncelikle belirlenmesi gereken sorunlardan biri budur."

"İdeolojik mücadelenin temeli, politik örgüt ve onun mücadele hedefleridir"
Yavuz Ünal, YÜRÜYÜŞ, sayı 154.

iki bakanın seyahatnamesi

Hükümetin, ekonomik işlerden sorumlu iki bakanı, Devlet Bakanı Hikmet Çetin'le İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu 2 Nisan'da Federal Almanya'ya gittiler. Bir hafta süren gezilerinde iki bakan bir hayli yoruldu. Federal Almanya'da görüşmedik bakan, banka yöneticisi bırakmadılar. Ama yoruldukların da değdi doğrusu! İlk ağızda 50 milyon, daha sonrası için de 130 milyon marklık kredi kopardılar. 50 milyon markı Federal Alman Merkez Bankası, "Acil Yardım Fonu"ndan verecekti.

Alınması için, bakanların dışında Çalışma Bakanlığı, Merkez Bankası, Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili öteki kuruluşlardan yetkililerin "teknik düzeyde uğraştığı" 50 milyon mark, Türkiye'nin Federal Almanya'dan alacağı bazı "mallar" için kullanılacaktı. Malların bağlantıları yapılmıştı, ama döviz transferi gerçekleştirilemediği için ithal edilemiyordu. 50 milyon markla, yaklaşık 500 milyon lirayla, bu mallar satın alınacaktı. Bir başka deyişle, Federal Almanya Türkiye'ye yüksek faizli "taksitli satışlarda" bulunuyordu.

KREDİYİ VEREN PROJEYİ SEÇER

Hikmet Çetin'le Kenan Bulutoğlu asıl büyük yorgunluğu, hükümetin daha çok önem verdiği 130 milyon marklık kredi için çektiler. OECD, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, Yardım Konsorsiyumu'ndan sağlanacak 130 milyon mark, "proje kredisi"ydi. Yani parayı verecek kuruluş, bu paranın nerelerde ve nasıl kullanılacağını belirleyecek, gerekli gördüğü zamanlarda da denetleyecekti. Parayı veren düdüğü çalacaktı kısacası. Bu kredinin harcanacağı yerler de beş aşağı beş yukarı pazarlıklarla saptandı. Samsun Gübre Fabrikası, Divriği Demir-Çelik tesisleri eki, Tümosan (Türk Motor Sanayii) vd. Ancak, Türk parasıyla yaklaşık bir milyar 300 milyon lira eden bu kredinin "akmasa da damlar" türünden olduğu, yetkililerce "politik bir uslupla" açıklandı.

BAKANLAR SINAVDA

Bakanlar, kredileri aldıktan sonra bir de sınav vermek zorunda kaldılar. Öyle ya, kredi verilecekti ama bakalım Türkiye bunu işe yaratabilecek miydi?

Federal Almanya Sanayiciler Birliği'nde düzenlenen "sınav"ın başarılı geçip geçmediği açıklanmadı. Ama, sorular ve bakanların yanıtları bu konuda gerekli ipuçlarını verecek kadar açık. En önemli soru, Türkiye'nin giderek çözümsüzlüğe düştüğü enerji açığına ilişkindi. Sanayiin enerji sıkıntısı giderilecek miydi? Buna verilen yanıt, "sanayi faaliyetlerinin aksamaması için her türlü fedakarlık yapılacaktır" oldu. Bu fedakarlığın, kamu hizmetleri, tüm vitrin ve benzeri aydınlatmalar, konut aydınlatmaları vb. gereksinimler için işçi ve emekçi sınıflara ayrılan yüzde 25 dolayındaki enerjiden yapılacağı ayrıca belirtilmeye bile gerek göstermeyecek kadar açıktı. Bir diğer önemli ve canalıcı soru da, yabancı sermayenin gelişine ilişkindi. Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası'ndaki engeller için yeni hükümet ne düşünüyordu? Yanıt, hem "yabancı sermayeyi" hem de "Türkiye'deki muhalefeti" gözönüne alarak usturuplu verildi. Aslında, Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası'na dokunmaya gerek yoktu. Bu konuda kabahat, bürokrasinindi ve bürokratik engeller kaldırılınca sorun kalmayacaktı.

BİRAZ DA İŞÇİLERDEN KREDİ..

İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu bu arada kredi sağlamak için çıktıkları Almanya gezisinde, Federal Alman burjuvazisinin sömürüsüne terkedilen Türk işçilerinin de kapılarını çaldı. Stuttgart'ta, Köln'de, Berlin'de düzenlenen toplantılarda, biraz da işçilerden kredi alabilmek için dil döküldü. Bulutoğlu, resmi olarak, işçilerin Türkiye'ye dönüşlerinde para kazanabilecekleri bir iş sahibi olmaları için, sanayi kuruluşları hisselerinin "devlet güvencesi altında" satışa çıkarılabileceğini açıkladı. Bu arada, Türkiye'deki bazı gazetelerde de gayrı resmi olarak, kamu kuruluşlarıyla holdinglerin hisselerinin işçilere satılabileceği duyuruluyordu. İşçilerin kazandıklarının bu yolla Türkiye'ye "kredi olarak" aktarılmasını sağlayabilmek için verilen "devlet güvencesi" de, "Halka Açık Şirket"lerin içyüzünün açığa çıkmasıyla doğan kuşkuyu gidermek içindi. Ancak, iki bakan, örneğin holdinglerin hisselerinin bir kısmını sattıktan sonra sermaye artırımına gitmeleri halinde işçilerin tasarruflarının ne olacağını anlatmadılar.

Kısacası, hükümetin iki bakanı CHP'li Çetin ve Bulutoğlu, Federal Almanya gezilerinde bir hafta boyunca neredeyse günde 15 saat temaslarda bulundular, görüştüler ve 50 milyon mark anlaşmasıyla geri döndüler. 130 milyon markın anlaşması daha sonra imzalanacaktı.

HALKIN DÜŞMANLARI NÖTRONUN DOSTLARI

NÖTRON BOMBASI, GÜNÜMÜZDE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE GERİCİLİK GÜÇLERİ ARASINDAKİ SINIR ÇİZGİSİNİ ORTAYA ÇIKARAN GERÇEK BİR TURNUSOL KAĞIDI OLMUŞTUR. ULUSLARARASI GERGİNLİĞİN YUMUŞAMASINA, DÜNYANIN SOĞUK SAVAŞ KALINTILARINDAN TEMİZLENMESİNE, YERYÜZÜNDE DAHA SAĞLAM BİR BARIŞ VE GÜVENLİK ORTAMININ YERLEŞMESİNE KARŞI OLAN BÜTÜN GÜÇLER, NÖTRON BOMBASININ SAFINDA YER ALMIŞLARDIR.

Önceki hafta sonunda ABD Başkanı Carter "nötron bombası"nın üretiminin geçici olarak durdurulduğunu, diğer bir deyişle ertelendiğini açıkladı. Carter'ın bu açıklaması, dünya kamuoyunda geniş yankılara yol açtı. Nötron bombasının ertelenmesi kararınuı ABD'nin yeni manevralara hazırlığıyla ilgili olabileceğini dikkate alan barışçı güçler, Carter'ın açıklamasını ihtiyatla karşıladılar. Buna karşılık NATO'nun gerici güçleri, nötron bombasının üretiminin bir süre için bile olsa ertelendiğinin açıklanmasını, savaş hazırlıklarının sekteye uğrayacağı telaşıyla tepkiyle karşıladılar. Bu arada maocu Çin yönetimi, NATO generallerini bile geride bırakarak nötron bombasının en ateşli savunucuları arasında yer aldı.

İLK TEPKİLER

Carter yönetiminin nötron bombasının üretiminin ertelenmesine ilişkin açıklaması, NATO üyesi ülkelerde önce şaşkınlığı andıran yorumlarla karşılaştı. Carter yönetiminin, söz konusu kararını, diğer NATO müttefiklerine danışmadan alınış olması üzerinde duruldu. Nötron bombasının üretimine başlanması, bugüne kadar, pekçok NATO üyesi ülke tarafından onaylanmıştı. Nötron silahının Federal Almanya topraklarına yerleştirilmesi üzerinde bir ilke anlaşmasına da varılmıştı. Bu durumda, ABD yönetiminin nötron bombası üretimini durdurması, tek taraflı bir girişim olarak nitelendi.

Bu arada F. Almanya'da Hristiyan Demokrat Parti gibi gerici çevreler, ABD'nin kararını, "Batı Avrupa ülkelerinin Sovyet tehdidi karşısında yalnız bırakılması" olarak göstermeyeçalıştılar. Hıristiyan Demokrat blokun sağ kanadının lideri Hitler kalıntısı Strauss, Batı Avrupa ülkelerinin, nötron bombasını yeterince güçlü bir biçimde savunmamasını "utanç verici" olarak niteledi. "Nötron bombasıyla ilgili kararın ABD'ye terkedilmiş olmasından" dert yandı. ABD senatosu'nda da bazı çevreler, Carter yönetiminin açıklamasını tepkiyle karşıladılar.

YENİ BİR ŞANTAJ BİÇİMİ

Ancak ABD Savunma Bakanı Brown'ın Pazartesi günkü televizyon konuşması Carter yönetiminin nötronla ilgili açıklamasının gerçek amacını ortaya koydu. Brown, ABD'nin nötron bombasının üretiminden tamamen vazgeçmesi için, Sovyetler Birliği'nin bazı ödünler vermesini, bu arada SS-20 füzelerinden vazgeçmesini beklediklerini açıkladı. NATO Genel Sekreteri J. Luns da, ABD yönetiminin kararını "anlayışla" karşıladıklarını bildirdi. NATO üyesi ülkelerde büyük basın organları, ABD'nin nötron bombasını SSCB ile pazarlıklarda bir koz olarak kullanmak istediğinin anlaşıldığını ilan ederek, gerici güçlerin yüreğine su serpme çabasına girdiler. Bu arada, ABD'nin, Batı Avrupa ülkelerine, nötron bombası dışında güçlü silahlar verebileceği yönünde haberler ortaya atıldı.

ABD'nin, nötron silahını, Sovyetler Birliği'ni haksız ödünlere zorlamak için bir şantaj aracı olarak kullanma niyeti böylece apaçık itiraf edildi. ABD Sovyetler Birliği'nden, özellikle iki alanda, Orta Avrupa'da silahların ve silahlı kuvvetlerin karşılıklı olarak indirilmesi görüşlerinde ve SALT-2 anlaşmasıyla ilgili tartışmalarda ödün koparmaya çalışıyordu. ABD, nötron bombasının üretiminin durdurulması karşısında, Sovyetler Birliği'ni ve Doğu Avrupa'nın sosyalist ülkelerini eşitsiz silah indirimlerine zorlamayı umuyordu. Bu arada, SSCB'nin, sözde nötron bombasının dengi gibi gösterilen SS-20 füzelerinden vazgeçmesi isteniyordu. Böylece ABD'nin ve NATO'nun fiili bir üstünlük elde edilebileceği planlanıyordu.

KANATLI FÜZELERDEN SONRA NÖTRON SİLAHI

Sovyet TASS ajansının Carter'ın açıklamasının hemen ertesi günü yaptığı yorum, SSCB'nin, nötron bombasının yasaklanmasına karşılık, başka bir alanda eşitsiz ve dengesiz bir ödün vermeye asla razı olmayacağını belli etti. TASS, ABD yönetiminin, şantajlarla sonuç alamayacağını hatırlattı.

ABD yönetimi, geçtiğimiz yıl başında da, bu kez "kanatlı füzeleri" Sovyetler Birliği'nden tek taraflı ödün koparmak için kullanma girişiminde bulunmuştu. Geçtiğimiz yılın Mart ayında Moskova'ya giden ABD Dışişleri Bakanı Vance, ya kanatlı füzelerin (cruise missiles) SALT-2 kapsamından çıkarılmasını, ya da bu füzelerin karşılığı olarak gösterilen Sovyet "Backfire" uçakları üzerine yeni sınırlamalar getirilmesini önerdi. Vance'ın bu önerileri, 1977 Eylül'üne kadar SALT görüşmelerinin bütünüyle durmasına neden oldu. Şimdi ABD yönetimi, nötron bombasıyla yeni bir şantaj aracı elde ettiğini sanıyordu.

NÖTRON'UN PEKİN'Lİ DOSTLARI

Maocu Pekin yönetiminin, nötron bombası üretiminin ertelenmesine karşı gösterdiği tepki, NATO'nun en gerici güçlerini de geride bıraktı. Çin Haber Ajansı, Carter yönetiminin, böylece "Sovyetler Birliği'nin tehdit ve şantajlarına boyun eğdiği" iddiasını ortaya attı. Ajans, kendisini kanıtlamak için F. Alman Hristiyan Demokratlarının, ABD'deki en gerici senatörlerin açıklamalarına uzun uzun yer verdi. Nötron bombasının üretiminin şimdilik durdurulmasını "büyük bir hata" olarak ilan etti. Böylece maocular, Carter yönetiminin kararının şantaj niteliğini tersine çevirip gizlemekte kimsenin kendi eline su dökemeyeceğini gösterdi.

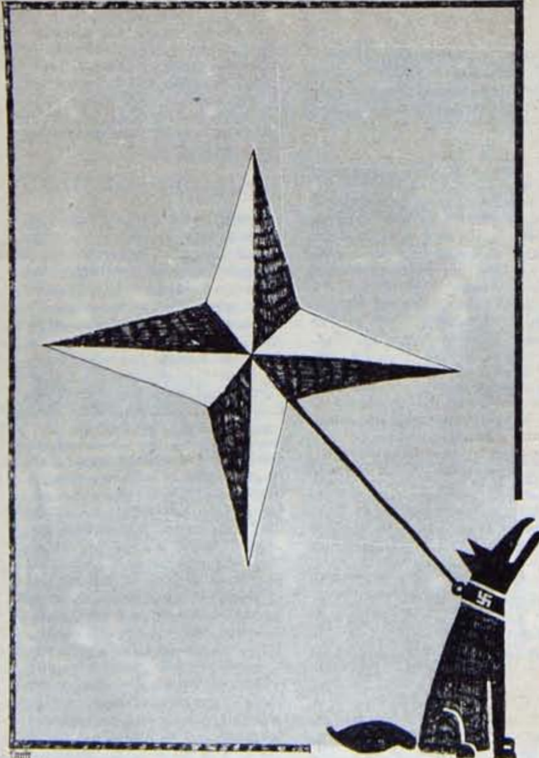
MAOCU YALAN MAKİNESİ ÇALIŞIYOR

Yerli maocular, Hsinbua'dan aldıkları işarete ayak uydurup hemen "Sahibinin Sesi" plağını çalmaya başladılar. Yerli maocu gazete, nötron silahına sarılan en ateşli NATO'cuların ınazeret olarak ortaya attığı "Sovyet stratejik" üstünlüğünü kanıtlamak için, yeniden yalan makinesini çalıştırmaya başladılar. Örneğin SS-20 füzelerinin "nötron bombasının 30 katı tahrip gücüne sahip olduğu"(!) buluşunu piyasaya sürdüler. ABD yönetiminin, nötron bombasının üretimini, bombanın getireceği ağır mali yükü göze alamadığı için ertelemek zorunda kaldığı buluşunu ortaya attılar. Böylece bir yandan Pentagon'u kuzu postu içinde göstermeye, diğer yandan da "Amerika geriliyor" yaygaralarıyla NATO'cu şahinleri kızıştırmaya çalıştılar.

Maocular, utanmadan, nötron bombasına karşı çıkan dünya sosyalist sisteminin tüm nükleer silahların imha edilmesine yanaşmadığı yalanını da ortaya atıyorlar. Her türlü nükleer silah üretiminin durdurulması ve mevcut nükleer silah stoklarının dondurulup giderek bütünüyle yok edilmesi önerisini ilk kez ortaya atan, Sovyetler Birliği dışında bir ülkenin adını biliyorlar mı? SBKP Genel Sekreteri ve Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev'in, 1977 3 Kasım'ında, bu yönde yaptığı önerinin bütün dünyada geniş yankılara neden olduğunu bilmeyen var mı? "ABD'nin nötron silahını ertelemesinden sonra adım atma sırası şimdi Sovyetler'de" diye ortaya çıkan NATO'culardan daha pervasız kesilen maocular, nükleer silahların azaltılması yönündeki bütün önerilere ayak direyen Pekin'li şahinlerin tehditlerine ne buyuruyorlar?

HALKIN DÜŞMANLARI NÖTRON'UN SAFINDA

Nötron bombası, günümüzde demokrasi güçleriyle gericilik güçleri arasındaki sınır çizgisini ortaya çıkaran gerçek bir turnusol kağıdı olmuştur. Uluslararası gerginliğin yumuşamasına, dünyanın soğuk savaş kalıntılarından temizlenmesine, yeryüzünde daha sağlam bir barış ve güvenlik ortamının yerleşmesine karşı olan bütün güçler, nötron bombasının safında yer almışlardır. Halkın düşmanları, şimdi nötron bombasının dostlarıdırlar.

İSVEÇ SOSYALİZMİ VEYA SOSYAL DEMOKRATLARIN ÇIKMAZI (3)

AHMET ARAS

İsveç'in sosyal demokrat hükümetleri, kurtuluş hareketleriyle herkesten önce ilişkiler kurar, destek (!) olurlar. Siyasi bağımsızlığın alınmasından sonra da eski efendilerden boşalan yerin başköşesine, kara günlerde yardımcı olmuş yeni bir dost çehresiyle kuruluverir. Yeni yatırım ve yardım (!) programlarıyla sıcak diplomatik ilişkiler geliştirir. Bu ilişkileri hem uluslararası politikasını etkinleştirmenin bir aracı, hem de yeri geldiğinde bir baskı ve şantaj unsuru olarak kullanır. SİDA (azgelişmiş ülkelere yardım programı) tipik bir örnektir bu konuda. SİDA kanalıyla aralarında Vietnam ve Küba'nın da bulunduğu 18 azgelişmiş ülkeye İsveç yardım (!) yapmaktadır. Çeşitli projelerin gerçekleştirilmesi için yapılan 1 milyar 200 milyon kronluk yardımın hemen hemen bütünü malzeme şeklindedir. Bu malzemeleri hükümet, İsveç firmalarından satınalarak firmalara pazar yaratıyor. Bu aynı zamanda firmalara devlet tarafından fon aktarımının da bir yolu. Malzemenin kullanılmasıyla yedek parça ihtiyacı doğuyor. Bu sefer yardımı alan ülke bizzat kendisi İsveç firmalarından yedek parça satınalarak sürekli müşteri durumuna geçiyor. Bu şekliyle yardım alan ülke için yüzü kadar pahalı bir astar oluyor İsveç yardımı. Tabii iş bu kadarla kalmıyor. Sözkonusu proje uygulamalarına bağlı ve ona paralel bir şekilde, bir sürü yan sanayi malzemeleri için İsveç firmalarınca yatırımlara girişilir o ülkede. Nihayet İsveç firmaları lehine birtakım ticari anlaşmalarla prosedür tamamlanır. İsveç yetkili mercilerince de teyid edilen gerçek, bu projeyle İsveç'in aslında kendi kendine ve kapitalistlerine yardım yaptığıdır. Yine yetkili kimselerin açıklamasına göre İsveç, yaptığı bu yardım miktarını çok daha aşan miktarlarda bu ülkelerden program sebebiyle gelir sağlamaktadır.

Emperyalistlerin genel çıkarlarına ters düşen birtakım politik tavırları engellemek için İsveç, bu yardımları bir baskı aracı olarak kullanmaktan geri durmaz. Angola iç savaşında Küba'nın Angola'ya yardım etmesi üzerine İsveç Hükümeti, yardımı keseceğini söyleyerek Küba'yı defalarca tehdit etti. Başka ülkelerin içişlerine karışıyormuş Küba.

Etiopya'nın devrimden sonra emperyalist çıkarlara karşı kararlı bir tavır alması da İsveç hükümetini çok tedirgin etti. "Etiopya'da baskı uygulanması ve özgürlüklerin çiğnenmesi" gerekçesiyle aynı şekilde Etiopya'ya yardımı kesme tehditleri savurdu. Devrim öncesi Selasiye Etiopyasında baskı yapılmıyor, özgürlükler tıkır tıkır işliyordu sanki.

Amerika'nın Vietnam'a saldırıları İsveç'te de protesto ediliyordu. Sosyal demokrat hükümet Amerika'ya zaman zaman sert eleştiriler yöneltiyordu. 1972 Noel'inde Amerika Hayfon'u bombalayınca başbakan Palme Amerika'yı sert bir demeçle kınadı. Palme'nin sert beyanatı üzerine Amerika, Stokholm büyükelçisini geri çağırdı. İsveç-Amerika ilişkileri gergin bir görünüm aldı. Hatırlanacağı gibi Amerika o zaman Vietnam'da biyolojik silahlar da kullanıyordu. Biyolojik silahlar büyük tahribat yaptı Vietnam'da. İki hükümetin Vietnam üzerine bozuşmasının hemen ardından, Amerika'nın Vietnam'da kullandığı biyolojik silahın temel kimyasal maddesinin İsveç'ten ithal edilmekte olduğu çıktı ortaya. Sosyal demokrat hükümetin dışişleri bakanını gazeteciler yakalayıp konuyu sorunca bakan: "Bu firmanın kendi ticaret ve satışına ilişkin bir konudur. Kanunlarımızda bu nevi ticari münasebeti engelleyen bir hüküm yoktur" dedi.

Her şeye rağmen sosyal demokratlar sık sık emperyalizme karşı (!) olduklarını belirtirler. Filistin halkının da haklarına kavuşmasından yana olduklarını söylerler. Sosyal demokrat hükümetin Amerikayla yukarda sözünü ettiğim protestolaşma ve bozuşmasından hemen sonra, 1973 yılı başlarında, IB skandalı (IB — Affüren) ortaya çıktı. Bazı gazeteciler, IB-Kulturfront adlı dergide, İsveç Gizli İstihbarat Örgütü SAPO'nun CIA ve İsrail gizli istihbarat örgütleriyle işbirliği yaparak Sovyet ve ilerici Arap ülkelerinin elçiliklerine karşı casusluk faaliyetleri yürüttüğünü bütün belgeleriyle sergilediler. Sosyal demokrat hükümet, "gizli devlet sırlarını ifşa ederek milli çıkarlara zarar verdikleri" savıyla skandalı ortaya çıkaran gazetecileri gözaltına alarak tutuklattı. Daha sonra, H. Isacson, P. Bratt ve M. Guillou adlı gazeteciler mahkemece çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar.

Tamı tamına böyledir sosyal demokratlar. Bir yandan mazlum bir halkı destekler görünür, öbür yandan o halkın kasabına gizlice silah malzemesi satar. Bir yandan Amerikan emperyalizmine karşı çıkar görünür, öbür yandan onun gizli istihbarat örgütüyle işbirliği yaparak casusluk faaliyetleri yürütür. Bu derece ikiyüzlülük yapmayı ancak sosyal demokratlar becerebilir.

Olof Palme: İkiyüzlü politika

Güney Afrika ve Rodezya'daki ırk ayırımcılığına karşı İsveç, sözde sürekli bir faaliyet yürüttüğü havasındadır. Sosyalist ülkelerle Afrika ülkeleri Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na bir öneri verdiler: "Irkçı politikaya karşı olan tüm örgüt üyelerinin Güney Afrika ve Rodezya'ya ticari ambargo uygulaması ve buralara yatırım yapmaktan vazgeçmesi"ni istiyen bir öneriydi bu. Amerika ve diğer batılı patronların tutumuna uyarak İsveç'te yan çizdi, öneriyi desteklemedi. Çünkü Güney Afrika ve Rodezya'da diğerleri gibi İsveç'in de büyük yatırımları vardı ve hatırı sayılır ticari ilişkileri vardı.

İktidardaki sağcı hükümet geçen yıl Dünya Bankası'na üye olmaya karar verince sert tartışmalar çıktı. Başta Brezilya ve Arjantin olmak üzere tüm Güney Amerika diktatörlükleriyle diğer diktatörlükler en büyük desteği Dünya Bankası'ndan alıyor. Ayrıca dünyanın orasında burasında CIA'nın giriştiği operasyonların aleti olarak kullanılıyor Banka. Sağcı hükümetin sözü geçen kararına bu savlarla sert eleştiri yöneltenlerin başında da sosyal demokratlar geliyordu. Tartışmaların kızıştığı bir sırada, sağcı hükümetin ekonomi bakanı, hükümeti devraldıklarında, Dünya Bankası'na üye olunması için tüm hazırlıkları tamamlamış dosyayı selefi sosyal demokrat bakanın çekmecesinde hazır bulduğunu belgelerle açıklayınca tartışmalar da bitiverdi.

Bir metroda esrar çeken gençler: Bir toplumun çürümüşlüğü

İDEOLOJİK VE KÜLTÜREL YAPI VE TOPLUM YAŞAMI

İsveç'te gerek klasik eğitim, gerekse mesleksel eğitim ve kurslar firmaların gereksinimlerine göre planlanır. Keskin hatlarla birbirinden ayrılmış toplumsal sınıflara mensup bireylerin eğitim olanaklarından yararlanması, sınıfsal konumlarına sıkı sıkıya bağlıdır. Okul eğitimi kesinlikle bir elit eğitimi niteliğindedir. İşçi kesimi çocukları genellikle temel okuldan sonra çalışma hayatına atılırlar. Bir kısmı temel okulu bile bitiremeden çalışmaya başlar. Resmi istatistiklere göre, üniversite ve yüksek okullarda okuyanların sadece yüzde dokuzu işçi kesiminden geliyor. Oysa işçi kesimi (social grup III) sayı olarak toplumun yüzde 56'sını teşkil ediyor. Bunun için üniversite ve yüksek okullar sağcı partilerin kaleleri durumundadır. Üniversite öğretim üyeleri, bilim adamları sanayi oligarşisiyle bütünleşmiş halde, sistemin kendilerine verdiği rolü robotça yerine getirmekle görevli.

Gençlerin boş zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirmesi, kendi kendilerini geliştirmesi için gerekli olanaklar sağlanamamış. Slatemin karakteri buna elvermiyor. Toplumsal ve bireysel hedef yokluğu ve ultra-bireyciliğin getirdiği izolasyon, gençleri genel bir bunalım içinde bulunduruyor. Gençler arasında uyuşturucu madde kullanılması yönüyle İsveç, Birleşik Devletlerle birlikte dünyada baş sırayı işgal ediyor. "Kamuoyu Araştırma Kurumu"(SİFO)nun verdiği bilgilere göre, her yıl askere alınan 50-60 bin gencin yüzde 60'ı uyuşturucu madde kullanmaktadır. Aşırı derecede içki kullanıp daha çocuk yaşta alkolik olan gençlerin sayısı oldukça fazladır. İsveç'te her gün alkol komasından ölenlerin sayısı trafik kazalarında ölenlerden fazladır. Alkolizm ve uyuşturucu madde kullanımı en büyük sosyal sorunlardan biri haline gelmiş durumda.

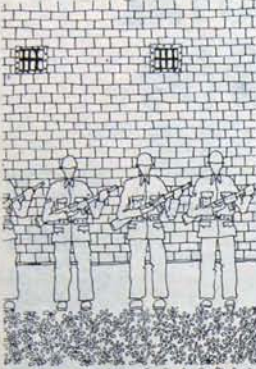
Aile sorumlusu olarak "standart İsveçli" (Medelsvenson) çocuğunun davranışlarına - çocuğun bağımsız gelişmesi gerekliliği savıyla - karışmaz. Çocuğun davranışlarına herhangi bir müdahaleyi dıştan yönlendirme, koşullandırma (indoktrinering) olarak görür. Çok uygun bir fikir. Ama bu, işin görüntüsü. "Medelsvenson" kendisine belletilmiş bu görüntüyü gerçek bir olgu olarak algılamış. İşin esasına bakıldığında başka bir gerçekle karşılaşılır. O da tek yönlü koşullandırmanın "İsveç Sistemi"nin temel özelliği olduğu gerçeğidir. İki kanalda yayın yapan İsveç televizyonu her gün en az üç-dört Anglo-Amerikan yapımı film gösterir. Çoğunlukla bilinen Amerikan felsefesinin ürünü olan kovboylu, Kocaklı, James-

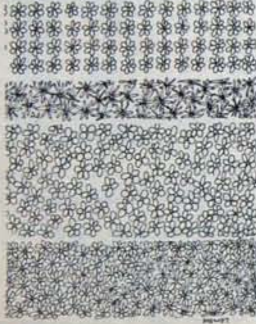

"Sosyalizm" gençliğe ne veriyor?

Bondlu kriminal filmlerdir bunlar. Radyo programları, TV'de gösterilen çocuk filmleri keza öyle. Çocuk kitapları, çocuk dergileri aynı şekilde hep Anglo-Amerikan menşeli. Okul eğitiminde de çocuklar, gençler tek yanlı burjuva görüşlerle şantlandırılarak yetiştirilir. Günlük basın (aşağıda detaylı belirteceğim) bir şartlandırma ve propaganda makinesi gibi aynı durumda tek yönlü. Bu mekanizma içinde şartlandırılıp şekillendirilen genç, yukarıda belirttiğim tip olarak karşımıza çıkıyor. Hedefsiz, bireyci, izole, narkoman, alkolik ve başıboş bir tip. Tek yanlı koşullandırılmış başıboş genç de bir süre sonra bilinen kapitalist üretim süreci içinde pasif bir robot olarak yoluna devam eder. Kapitalistlerin işine yarayan da bu tiptir.

(DEVAM EDECEK)

ÇİÇEĞİN YANINDAKİ İMZA: MEHMET SÖNMEZ

KEMAL ÖZER

12 Mart'a karşı, sanat da kendi boyutları içinde savaşımı verdi. Ona tanıklık etti, onu yansıttı, yorumladı, çeşitli belirtileriyle ve dayanaklarıyla gözler önüne serdi. Bu savaşım içinde kuşkusuz çizgi sanatının özel bir yeri vardı. Çizerler, mizah dergilerinde ve günlük basında günü gününe üstüne gittiler bu olayın. Sanatlarının göze seslenişinden, yani dolaysız ulaşabilme özelliğinden albildiğine yararlandılar. Yalın çizgilerde kimi zaman en büyük protestoların, en amansız eleştirilerin şimşekleri çaktı.

Savaşım içinde yer alan şiirler, öyküler, romanlar, hatta gazete yazıları sonradan kitaplaştığı o günlerdeki yayın organlarının sayfalarında kalmaktan çoğunlukla kurtulduğu halde, çizgi sanatının pek az örneği bugün rafımızda, elimizin altında bulunabiliyor. Sanatıyla kavgaya katılan çizgi sanatçılarından Mehmet Sönmez, işte bu pek az örneği elimizin altına getirenlerden biri. 1975 başlarında, 12 Mart'ı yorumlayan ondört yapıtını ayrı kartlardan oluşan bir bütün içinde yayınlanıştı. Bugünlerde çıkan ilk albümü "Nefti"de ise bu yapıtlarıyla birlikte yine 12 Mart odağından kaynaklanan 62 yapıtını bir araya toplamış bulunuyor.

ÖZGÜN BİR ÇİZGİ SANATI

"Nefti"de yer alan yapıtları ele almadan önce Sönmez'in sanatını genelde "özgün bir çizgi sanatı" olarak nitelediğimi belirtmek isterim. Daha önce yazdığım bir yazıda da (Militan dergisi, Sayı: 3, Mart 1975) değindiğim gibi "Yer yer kendine özgü bir espri anlayışı olduğu halde Mehmet Sönmez'in yapıtlarına karikatür diyemiyoruz. Belirli bir düzenleme, istif, yoğunluk çabası görülmesine karşılık resim olarak da niteleyemiyoruz bu yapıtları. Belki ilk bakışta bir süslemecilik eğiliminden yola çıktığı sanılabilir, ama aslında doğrudan doğruya yaşamdan fışkırmış, canlı, özgün, bağımsız bir sanat."

Yine sözünü ettiğim yazımda bu sanatın kendimce önemli gördüğüm iki ögesi üzerinde durmuştum. Biri çizgi, öteki de anlatım. Temel öge saydığım çizgi için şöyle demiştim: "... belli ki uzun bir emek sonucu incelmiş, kıvraklık kazanmış, bir içeriği rahatça iletir kıvama ulaşmış. Yer aldığı düzlemi, saygı ve şaşkınlık uyandıran bir sabırla koza örer gibi kaplıyor. Az çizimle çok şey anlatma ya da bir içeriği mümkün olan en az çizgiyle verme biçiminde özetleyebileceğimiz karikatürdeki yalınlık anlayışına karşı, Sönmez'in çizgisi ayrıntıların titizlikle işlenmesinde arıyor yalınlığı. Bunda da gösterişsiz bir olgunluğu var."

"Anlatımı olmayan, anlatımı yaramayan, anlatım dışı, örneğin şu da şurda bulunsun ve kendi başına birşeyleri vurgulasın diye konulmuş bir tek çizgi" bulunmadığını vurguladıktan sonra, "çizginin anlatım, anlatımın da çizgi olduğu" bir sanatsal yapıyla karşı karşıya olduğumuzun altını çizmiştim.

"NEFTİ"DE YORUMLANAN DÜNYA

Ana özelliklerini belirlediğimiz sanatıyla Mehmet Sönmez'in yaptığı, en genelde, yaşadığımız günlerin, yaşadığımız dünyanın yorumudur. Kendi yaşamından yola çıkmaktadır. Ama hepimizin yaşadığını da kapsamaktadır yaptığı yorum. bu yüzden kendine özgü'lüğü kişisellik sınırını aşmakta, herkesin içinde yer aldığı genel boyutlara ulaşmaktadır.

Yorumun özündeki en genel tavır, sanatçının doğrudan doğruya yaşamın yanında yer almasıyla belirleniyor. En yalın anlatımıyla bir tek çiçekte somutluyor yaşamı. Tankların ezmek istediği, namlularını üzerine yönelttiği bir tek çiçeğin yanına koyuyor imzasını. Çünkü o "yaşam"dan yanadır herşeyden önce 12 Mart'ın kıyıcılığı da herşeyden önce, kapitalist dünyanın özündeki kıyıcılığı olanca azgınlığıyla işleme koyan tüm faşist uygulamalarda olduğu gibi, yaşam'a yöneliktir. Kavganın odağını yaşamı savunmak oluşturur.

12 MART ODAĞINDA DÖRT KESİT

"Nefti"deki ürünler dört öbekte toplanmış. İlk öbekte yer alan yedi yapıt, 12 Mart'ın öne çıkan yüzüne daha önce-

---

YÜRÜYÜŞ okurlarından

SÖZ VE EYLEM

Türkiye İşçi Partisi'nin başlattığı "NATO'ya Hayır" kampanyası için ev ev dolaşarak dergi ve gazete satan bazı partilileri işgüzar bir polis amiri "üstün vazife anlayışı ve mahareti ile" yakalattı...

Benim sözüm, dergi ve gazete satanları yakalatan polis amirine değil. Sözüm TV'de ve basında demokrasi şampiyonluğunu kimselere bırakmayan, söz ve eylemlerinin tutarsızlığı günden güne daha da belirginleşen başbakan ve içişleri bakanına. Hem "biz ne okuduklarına değil ne yaptıklarına bakıyoruz" diyeceksin, hem de heryerde serbestçe satılan gazete ve dergileri satanları "yaptığınız yasak değil" diyerek gözaltına alacaksın. Ve insan öldüren katiller de aramızda serbestçe dolaşacaklar. Bunlar ise bir türlü yakalanmayacaklar.

Anlayın artık.

Demokrasi, dergi ve gazete satanları yakalatmakla yaşatılamaz. Anarşi de önlenemez.

Deniz DALKILIÇ
ANKARA

BİR PROVOKASYON NASIL BOŞA ÇIKARILDI?

Sekiz yıl önce, 12 Mart 1971'de İnegölde önemli olaylar cereyan etmişti. Gerici güçler, bir gün önce belediye hoparlörleri ile şehre yayın yaparak 12 Mart günü "komünistlerin camileri bombalayacaklarını" ilan etmişlerdi. Bilinçsiz kişiler o gün kolaylıkla bu oyuna gelmiş ve 14-15 yaşlarındaki çocukların çoğunluğu teşkil ettiği bir grup, ilçede ilerici bilinen kişilerin işyeri ve evlerini tahrip etmişti. O dönemde, perde arkasında ipleri elinde tutan kişiler yakalanmamış, güvenlik kuvvetlerinin olaylara seyirci kalması, hadisenin boyutlarını daha da büyütmüştü.

Aynı olay geçtiğimiz ay da yine, İnegöl'de tezgahlanmak istendi. Olay yaratmak isteyen bazı çevreler, İnegöl'lü bazı zenginlerin evlerine mektuplar geldiğini, bu mektuplarda 30 Mart'ta İnegöl'deki varlıklı kişilerin işyerlerinin tahrip edileceği, evlerine kızıl bayrakların çekileceği belirtiliyordu sözde. Kızıldere olaylarının "intikamı" böylece alınmış olacaktı.

Ayrıca 30 Mart günü ilçenin pazarı olduğundan, civar köylülere, ilçeye hazırlıklı gelmeleri de duyuruluyordu. Sorumlu sosyalistler, bütün bunların birer provokasyon olduğunu ve ilerici kesimin oyuna gelmemesi gerektiğini sürekli olarak işlediler.

Bu sorumlu tutumların sonucunda, İnegöl'de yaratılmak istenen bütün havaya rağmen herhangi bir olay çıkmadı. Bunun yanısıra, 1971'in tersine, halkın kışkırtılmaması, halkın yaratılmak istenen havaya ilgisiz kalması da, yıllar sona değişen çok şeyin olduğunu gösteriyordu.

İnegöl'de, sosyalistlerin, gerçek demokratların kararlı tutumu ve halkın deneyimi sonucunda, bir provokasyon böyle boşa çıkarıldı.

Remzi BAYBAKTI
İNEGÖL

PARTİLİLER YILMIYOR, BİLENİYOR!

İskenderun'da "NATO'ya Hayır" afişlerini asan üç partili arkadaşımız polis tarafından gözaltına alındı. İlçe yöneticileri olarak polise yaptıkları işin yasal olmadığını anlatmaya çalıştık. Gözaltına alınanlar serbest bırakılmadı. Bunun üzerine ilçe başkanı olarak kaymakama başvurdum. Kaymakamın yanıtı şu oldu: "Ben 27 yıllık idareciyim, bana yasa mı öğreteceksin?"

Bunun üzerine ilgili yasaları derleyerek, yeni bir dilekçe ile yeniden kaymakama başvurdum. Kaymakam daha da sinirlendi. Bağırmaya başladı: "Parti oldunuz diye gelin tepemize binin öyle mi..." Ancak kaymakam sonunda dilekçeyi işleme koymak zorunda kaldı.

Savcının tutumu da ilginçti. Savcıya göre "bakanlar kurulu afiş yapıştırılmasını yasaklayan bir karar almıştı" Bu "kararname" uyarınca savcı, yakalanan arkadaşlarımızın tutuklanmasını istiyordu.

Kaymakam ve savcıdan sonra, duruşma yargısının da onlardan geri kalır yanı yoktu. Mahkemede arkadaşlarımıza şöyle bir nasihatta bulundu: "Ben de köylü çocuğuyum, mum ışığında okuyup hakim oldum. Sizleri bu yola itenler bozguncu ve bölücüdür. Vatan hainidir. Sizleri kullanıyorlar..."

Yargıcın "tarafsızlığı" da işte bu kadardı. Mahkeme arkadaşlarımızın tutuklanmasına karar verdi. Biner lira kefaletle üç arkadaşımızı dışarı çıkarabildik.

Bu işleri yapanlar, hiç kuşkusuz partililerin yılacağını, mücadeleyi terkedeceğini ummaktadırlar. Ancak bu umutları boşa çıkacaktır. Baskı ve yasa dışı uygulamalar, partililerin mücadele azmini ve bilincini daha da pekiştirmektedir.

Halis AÇACAK
İSKENDERUN

ki yıllardan bir bakışı getiriyor. Askerlik anısı fotoğraf çektirir gibi duruşlarla erlerin göründüğü bu dilimlerde genelin eleştirisi naiv bir yaklaşımla yapılır. Örneğin 9. sayfadaki çizimde, yüzü boş bırakılmış şanlı bir Osmanlı Paşasının önünde birbirinin ellerini çaprazlama tutmuş iki er durmaktadır. Paşanın boş bırakılmış yüzünde bizler istediğimiz yüzleri canlandırabiliriz rahatça. İki sayfa ötede, sergilenen madalya ve nişanlar karşısında, onların göğüse takılmakla sergi tahtasında sıralanması arasında "gösteri" bakınundan ne ayrım bulunduğunu düşünebiliriz. Bu bölümde öze değgin en önemli eleştiri, 10. sayfadaki çizimde dile geliyor. "Ne Mutlu Türküm Diyene", "Türk Gibi Kuvvetli", "Bir Türk Dünyaya Bedeldir", "Türk Öğün, Güven, Çalış" gibi belli bir döneme damgasını vuran sloganların istif edildiği düzlem, tezkere bekleyenlerin gerçeğini yansıtan duvar karalamalarıyla karşıtlık içinde sunuluyor.

İkinci öbekte toplanan ürünler, 15-16 Haziran işçi direnişinin anlatımına ayrılmış. 12 Mart'a gelişte, bu direnişin belirlediği aşamanın payı düşünülürse, aynı odaktan kaynaklanan bir başka kesit diyebiliriz bu bölüme. Sıralanan 10 yapıt, direnişin üç şehidi Mustafa Baylan, Mehmet Gıdak ve Yaşar Yıldırım'a adakla başlıyor. Bir tohumun canlanması gibi direniş olayının yavaş yavaş belirmesi, gelişmesi, kenti doldurması, barikatları aşması, şehitlerini omuzlara almasıyla doruğa ulaşıyor. Son yapıtta (24. sayfa) direnişçilerin düzgün dilimler oluşturmasının bu direniş olayından işçi sınıfının edindiği nitel kazanımı vurguladığı söylenebilir.

YARGILAMA VE ÇÖZÜMLEME

19 yapıttan oluşan üçüncü bölümde, 12 Mart'ın yargılandığını ve çözümlendiğini görüyoruz. Kitaplar, çiçekler ve başta işçi sınıfı tüm emekçi kitleler namlunun ucunda, hedefin ortasındadır. Telörgüler, zincirler, kilitli kapılar onlar içindir. Bir yanda da gözlerini paranın örttüğü, beyinlerini ucunda para bulunan anahtarın kurduğu koşullanmış insanlar vardır. Onların da aynı namluya boy hedefi olduğu ileri sürülebilir. Yalnız onlara ateş edilmemekte, buna karşılık gözlerinin gerçeği görmesi engellenmektedir.

12 Mart ortamında açıklık kazanan bu durumun öte yanında kale biçiminde çizilen kent çıkar karşımıza. Ayrıntılarına dikkat edince, banka yazılarının, bayrak direğine çekilen kağıt paraların, Spor Toto ve gozino duyurularının bu kenti belirlediğini görürüz. İşte o üç hedefe namlu yönelten tanklar, bu kaleyi korumaktadır.

Tankları çözümleyen çizimlerde onları çeşitli iğrenç sürüngenler biçiminde gösterir sanatçı. Gövdeleri paralardan, özellikle dolardan oluşmuştur bu sürüngenlerin. Paralardan oluşmuş bir ağın ortasında tanklardan oluşmuş bir örümcek av beklemektedir örneğin. Ya da ortasında doların yer aldığı, kollarında tankların sıralandığı bir gamalı haç, çözümlemeyi faşist özün vurgulanmasıyla noktalar.

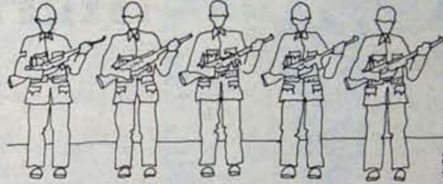
Bölümün son üç çizimi, 12 Mart'ın bir başka olgusunu, tutukluluk, sorgulama ve işkenceyi gündeme getirir. Elleri arkadan bağlı, gözleri kapatılmış sıra sıra tutukiular, falakaya geçirilmiş sıra sıra tabanlar, "Adalet mülkün temelidir" yazısının ve "Vurun ulan vurun / Ben kolay ölmem / Ocakta küllenmiş közüm, / Karnımda sözüm var / Halden bilene" (Ahmet Arif) dizelerinin kıvılcımındadır artık.

KİLİT ALTINDAKİLERİN YAŞANTISI

Dördüncü ve son bölüm, kilit altına alınanların yaşantısından 26 kesiti içeriyor. İnceden inceye işlenmiş ayrıntılar, içerdekilerin günlük yaşantısını canlandırırken iki şeyi de gözönüne sermektedir. Bunlardan biri, namluya hedef olan çiçeklerin de içerde olması. Çiçekler de kilit altında, çiçeklerde prangaya vurulmuş, çiçekler de telörgünün ardında. İkincisi ise, içeri/dışarı karşıtlığının verilmesi sırasında, tankların koruduğu kale görünümlü kente karşılık güneşli ve dirim dolu bir kentin içeriyi ışıtması. Nitekim bu birlikteliği, birbirini bütünleyen iki dünyayı, küçücük pencereli yüksek duvarlarla ayırmak, eli balonlu küçük bir kız çocuğunu ya da çiçek öbeklerini dışarda bırakıp araya eli silahlı nöbetçiler dikmek zorunda kalırlar.

İçerdeki yaşantı gündeme gelirken 11 Eylül 1973'ün yeri de önemlidir. Şili üstüne inen karanlık, Allende'yi direnirken gösteren son fotoğrafla yeni bir sayfa açar içerdekilerin önüne. Sermayeyle işbirliği halindeki silahların kemirdiği Şili arması, canevine iğrenç bir sürüngenin çöktüğü çiçekten örülmüş Şili haritası, telörgüler ardına düşmüş insan yüzlerinden oluşan "Chile" yazısı, bu sayfayı dolduran üç görüntüdür. Ve içerdekilerin duyarlığını can alıcı bir kavrayışla dile getirmektedir.

VARILAN SONUÇ

"Nefti"de yorumlanan dünya için varılan sonuç, ayrıntıların içinde saklı. Tıpkı yaşamın kendisi gibi. Kitabı kapattığımız zaman, içerdekileri bizden ayıran duvarlar yıkılmadığı halde, onların yıkılmadan kalacağını düşünmüyoruz. Neden? Buna bir tek karşılık gösteremeyiz belki. Volta atanların arasına serpiştirilmiş çiçekli yorganlardan, konserve kutusuna dikili bir dal çiçekten, yüzükoyun kitap okuyan birinden, başucuna çömelinmiş bir legenden dolayı olabilir. Ya da "Adalet mülkün temelidir" yazısında, "A" harfinin yerini alan sırmalı şapkadan dolayı.

Önemli olan, sanat yapıtının başka hiçbir şeyle yeri doldurulamayan gücünü göstermesi, ayrıntılardan yola çıkıp bütüne değgin bir aydınlık oluşturması. Mehmet Sönmez'in "Nefti"de ulaştığı başarıyı da oluşturduğu bu aydınlık özetliyor.

BİR DEVRİMCİ ÖLDÜ: OSMAN UZLAŞ; "BASKICI OSMAN" 1911 - 1978

İzmir... Eşrefpaşa... Baskıcı Osman

Bir Nisan şakası değil. Baskıcı Osman'ı gömdük. Kendisinden yaşlı kavga arkadaşlarını geriye bırakarak gömüldü. Osman köyde doğdu, şehirde büyüdü. Bugünkü Türkiye'nin dışında doğmuş bir devrimci ile buluştu. 1928'den beri işçi sınıfının davasının sarsılmaz bir neferi olarak kavgasını sürdürdü. Yılmadı, yıpranmadı.

Enternasyonalizme bağlı bir işçi sınıfı devrimcisi idi. Her zaman da böyle kaldı. Çevresi ile bütünleşti. Kendisine zaman zaman cephe alanlar yıllar sonra yanıldıklarını anladılar. Bilinçlendiler ve ondan özür dilediler. Karanlık günler geçirdi. "Sınıf" sözcüğünün yasak olduğu dönemleri yaşadı. Ad peşinde koşmadı. Baskıcılık yapıp aile kurdu. Ailesini geçindirdi. Fişli bir insanın bir fabrikaya girmesine imkan vermiyordu yaşadığı dönem. Osman'ın esinlendiği devrimcilerden bir çoğu tükendi, o tükenmedi.

Yitirdiğimiz bu devrimciyi daha yakından tanıyabilmek için İzmir'in 1928-1952 Eşrefpaşa ve Kadifekale'sini anımsamak gerekir. 1932-33, 1944-47, 1952 yıllarında uzun süreler nezarette, hapishanede ve merkez kumandanlığında çile çekti. Hiç çözülmedi. Ayakta dipdiri kaldı.

1928'de sendika yoktu. 1977 yılında DİSK Türkiye'yi etkiledi. 50 senelik birikim, bu. Bana kalırsa, Osman'ın da bu birikime nefesi ile katkısı oldu.

İşçi sınıfı sağolsun. Sağ kalacak ve kesin zafere ulaşacaktır. Bu böyle biline.

Eski Bir Arkadaşı

21 yaşında işsiz: Sorumlusu kim?

BATIDA KADIN SORUNUNA İŞÇİ SINIFI HAREKETİ SAHİP ÇIKIYOR

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ DOLAYISIYLA YÜRÜYÜŞ'TE ÇIKAN VE ÖZELLİKLE SSCB'DE KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİNİN NASIL GERÇEKLEŞTİĞİNİ GÖSTERMEYE ÇALIŞAN YAZI ÇOK GENİŞ BİR İLGİ UYANDIRDI. OKURLAR ELEŞTİRİ VE ÖNERİLERİNİ İLETTİLER, BU MEKTUPLARDAN İKİSİNE SAYFALARIMIZDA YER VERDİK. BU SAYIDA, ARKADAŞIMIZ ERCAN EYÜBOĞLU KAPİTALİST ÜLKELERDE KADIN SORUNUNA EĞİLİYOR.

"Kadın deyince akla güzellik gelir." Televizyonda "kadınlarımız" böyle söylüyor. Kadın ve güzellik. Ruhbilim ders kitaplarında çağrışım kavramı böyle açıklanır. Bursa deyince akla Uludağ, Amasya deyince elma, Rize deyince çay gelir. Kadın deyince de akla güzellik geliyor. Kuşkusuz TRT kafalarımızdaki kadın imajını en sağlıksız çarpıtmalara uğratıyor. "Hayatımızın avı" yapıyor kadını, avlanan, en alımlı ve en güzel şeyleri tüketen ve alımlı bir mal gibi de tüketilen güzel yaratık, eskimiş çoraplarını atan, sürüp sürmelenmiş, çekici, albenili, hoş, tatlı, güzel kadın.

Bu, burjuva ideolojisinin yarattığı, kapitalist batının ürettiği ve aynı süreç içinde tükettiği kadındır. Bütün o reklamlarda, duvar afişlerinde, filmlerde seyredip bol renkli basında ve kitaplarda serüvenlerini izlediğimiz kadın, egemen ideolojinin, burjuva ideolojisinin biçimlendirdiği kadındır. Bu kadın anlayışı, toplumun ideolojik yapısı tarafından belirlenir, erkek-kadın pek çoğumuz, bu ideolojik yapıya karşı mücadele ederken bile bu anlayışın etkisinden kendimizi kurtaramayız. Çünkü toplumda kadına ve erkeğe ayrı değerler uygulanır.

TOPLUMSAL DEĞERLER VE KADIN

Günümüz batı toplumlarında ve başat eğilim olarak da ülkemizde yürürlükte bulunan manevi, toplumsal değerler insan olma ortak paydası üzerinde değil, kadın için ayrı, erkek için ayrı ölçütlere göre oluşur. Basit bir fizyolojik yapı ve buna dayalı bir işlev farklılığı, erkeklik/dişilik uzlaşmaz çelişkisini yaratmıştır. Egemen ideolojinin değerlerine göre insanoğlu iki zıt kutupta ele alınır olmuştur.

Kadın, kadına özgü bir takım değerlerin tek başına sahibidir. Zerafet, incelik, güzellik, çekicilik, şuhluk ancak kadınla bir arada düşünülebilir. Erkek için büyük ayıp ve eksiklik sayılan bilgisizlik, evinin erkeğine hizmet etmesini bilen bir kadın için pekala hoş görülebilmektedir. Kadın, hizmetçimizdir, metresimizdir, annemizdir.

Erkekse ayrı bir yaratıktır. Değişik sıfatlarla nitelenmesi gerekir. Güzelliği değil, toplumsal yaşamdaki, meslekteki başarısıdır onun yerini belirleyen. Erkek deyince akla fizik güç, enerji, cesaret, irade, hükmetme, güven verme, kendine güvenme, otorite vb. gelir. Kadın ve erkek birbirine öylesine ters düşürülmüşlerdir ki bir erkek için "kadın gibi adam" demek, ona yöneltilebilecek aşağılamaların en büyüğüdür. Buna karşılık bir kadından sözederken "erkek gibi" deyimini kullanmak, bir iltifat, bir tür hayranlık belirtisidir: "Erkek gibi kadın", yani bir kadında bulunması beklenmeyen, ancak bir erkekte bulunabilecek üstünlüklere, erdemlere sahip olağanüstü bir kadın...

EV KADINI NE ÜRETİR?

Kadına ilişkin bu toplumsal değer yargıları gökten inmedi. Kendilerini üstün yaratık gören erkekler de yaratmadı bu değerleri. Kapitalist üretim biçiminin yaygınlaşması ile birlikte iyice somutlaşan bir toplumsal işbölümü üretti bu değerleri. Sürecin özü şu. Piyasa için üretime geçilmesi, kapitalizmin gelişmesi sonucu ücretli emek ile ev işleri birbirinden ayrılıyor. Ücretli emek, toplumsal zenginliklerin başlıca kaynağı, buna kimsenin itirazı yok. Toplumsal olarak gerekli emek toplumda bir yere kadar saygı görüyor. Aile birimi ele alınınca da bu emeği koca, evin erkeği temsil ediyor.

Kadın evde, ev işlerini yapıyor. Kocasının yemeğini pişiriyor, yatağını ısıtıyor, çamaşırını yıkıyor, çocukları büyütüyor. Tüm bu ev işleri, kapitalizmin gözünde bir mal üretmiyor, yani değişim değeri olan bir mal üretmiyor. Kullanım değeri gözardı ediliyor. Oysa kadın, kocanın işgününü her an çalışır durumda tutarak, yarının üreticilerini yetiştirerek toplumsal olarak bir iş görmektedir. Özetle kadının evde gördüğü iş, kapitalizmin genişletilmiş yeniden üretimi sürecinde vazgeçilmez bir halkadır. Dolayısıyle, üretimin toplumsal niteliğini kabul edip, işgücünün, emeğin bakımını ve yeniden üretimini özel, toplumsal olmayan bir süreç gibi göstermekle kapitalizm, yapay bir ayrım ortaya çıkarmıştır. Sosyalist ülkelerde ev işlerinin elden geldiğince toplumsallaştırılması, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketlerinin de bu toplumsallaştırmayı amaçlamaları, bu yapay ayrımı ortadan kaldırmaya, böylece de kadın emeğine erkeğin emeği ile aynı değeri vermeye yöneliktir.

EMEKÇİ KADININ SÖMÜRÜLMESİ

Kapitalist toplumda kadın emeği, ikinci sınıf insan emeği işlemi görüyor. Bu, yalnızca ev kadını için böyle olmuyor. Eşitsizlik asıl fiilen üretim süreci içinde yer alan kadın-erkek emeği arasında ortaya çıkıyor. Günümüz kapitalist toplumlarında en çarpıcı eşitsizliklerden biri, bu.

Sermaye birikimi sürecinde kapitalizm, kadın ve çocukları en ağır çalışma koşullarında sömürdü. Zamanla işçi sınıfı hareketinin ekonomik, politik kazanımları bir ölçüde iyileştirdi. Bugün kapitalizm, kadın-erkek eşitliğini sağladığını ileri sürüyor.

Oysa bu eşitlik, kağıt üzerinde bir eşitliktir. Herhangi bir batı ülkesini ele alıp burjuvazinin bu çağdaş yalanını didik didik etmek mümkündür. Brigitte Bardot'nun, Christian Dior'un ülkesi Fransa'ya şöyle bir göz atmak yeter: 7 milyon kadar kadın emekçinin iki katlı sömürülmesi olayı şu gözlemlerden anlaşılmaktadır.

* 22 Aralık 1972 tarihli bir yasa eşit işe eşit ücret ilkesini getirse de, kadın ücretleri erkek ücretlerinden ortalama % 33 daha düşüktür. Belli üretim dalları için bu oran daha da çarpıcıdır.
* Düşük ücretler içinde kadın emekçi oranı erkeklere oranla son kertede yüksektir.
* Bunun altında yatan bir olgu olarak, kadın işçiler yeterli mesleksel bilgi ve beceri düzeyinde değillerdir. Sanayide çalışan kadınların % 50'si, niteliksiz işçi (O.S.), % 25'i ise manoeuvre'dir.
* Eğitim ve mesleksel yetişme yolları kadınlara daha çok kapalıdır. Gençlerde erkeklerin % 33'ü, kızların % 50'si herhangi bir mesleki yetişmeden geçmeksizin hayata atılmakta, geçenlerinse ancak üçte biri gördükleri meslek eğitimine uygun bir işte çalışmaktadırlar.
* "Kadınlara özgü meslekler" türemiştir. Ev kadınlığı ile bağlantısı hemen kurulabilen gıda ve dokuma sanayileri ilk "kadın mesleği" olmuştur. Çocuğa, hastaya, yaşlıya bakan kadın oradan öğretmenliğe, sağlık hizmetlerine geçmiştir. Dikiş, elektronik, sekreterlik, saatçllik, laboratuvar işçiliği ve hemşirelik, tipik kadın meslekleridir.
* Kadınlar, iş-güvencesinden yoksundur, işsizlik önce kadın emekçiyi etkilemektedir. Her üç emekçiden biri kadındır, ama işsizlerin yarıdan çoğu da kadındır.

KAPİTALİZM BUNALIMINA ÇÖZÜM ARIYOR

Batı kapitalizmi 1917 Ekim devrimiyle içine girdiği bunalımı aşamıyor. Dönem dönem derinleşen bu bunalım kadın konusunda da yeni yönelişlere götürüyor. OECD'nin Eğitim Grubu Raporu (1975) kadınlarla ilgili olarak şu önerileri getiriyor örneğin:

— Kadının toplumdaki yeri, iş piyasası ve eğitimin düzenlenmesi açısından özel önlemler gereklidir. Karma ve her iki cinse eşit eğitim sağlanmalıdır.

— Çocuklarını yetiştirdikten sonra yeniden çalışmaya yönelmek isteyen annelere kendilerini yetiştirme yollarını açık tutmak gerekir.

— Kreşler ve çocuk bakımevleri açılmalıdır.

— Uygulanacak istihdam politikasıyla kadınlar kısa zamanlı işgünlerine dayalı işler bulabilmelidir.

— Esnek kariyer plan ve saatleri uygulanmalıdır.

Görülüyor ki önerilen çözümler herhangi bir politik perspektif içermemekte, dolayısıyla batıda kalmaktadır.

SOMUT GÜNCEL TALEPLER

İşçi sınıfı hareketi, kadın sorununu siyasal mücadele perspektifi içinde ele alıyor. Kadınlar da, özellikle kadın emekçiler de sorunlarının çözümünü işçi sınıfı hareketinin iktidarında görüyorlar. Bu bilinçlenme süreci içinde daha etkin olacak örgütlü mücadeleye katılıyorlar.

İşçi sınıfı hareketi kadınlarla ilgili somut güncel taleplerini beş ana başlıkta topluyor. Ekonomik mücadeledeki bu talepler gelişmiş tüm batı için geçerli sayılabilir. Hemen belirtmek gerekir ki talep edilen asgari ücretin miktarı ülkeden ülkeye ve yıldan yıla değişmektedir.

- **ÇALIŞMA HAKKI.** Her mesleğe girebilme hakkının sağlanması. İş güvencesi, işe son verme durumu halinde önceden niteliğine uygun bir işe yerleştirme zorunluğu, iş bulma politikasında ulusal ve bölgesel planlar yapılması gereği.
- **YETERLİ BİR ÜCRET.** ... Frank asgari ücret. Uzmanlıkların ve kazanılmış deneylerin tanınması; kadın emeğinin, taşıdığı niteliklerle orantılı olarak değerlendirilmesi.
- **DAHA İNSANCA ÇALIŞMA KOŞULLARI.** Ücretli dinlenme ve aravermе hakkı. Çalışma yükünün ve hızının azaltılması. Ücretlileri kıracı, incitici her türlü ceza ve önlemin kaldırılması. Sağlık ve güvenlik komitelerine daha çok önem ve kredi verilmesi. Ticarette "muadelet" sisteminin kaldırılması.
- **GERÇEK BİR YETİŞTİRME.** Her düzey ve alan için iş saatleri içinde sürekli eğitim ve yetiştirme. Düşük gelirli ailelere kız ve kadınların meslek eğitiminden geçmelerini sağlamak amacıyla yardım.
- **ANALIK HAKLARI.** 14 hafta olan doğum izninin 18 haftaya çıkarılması. Ücreti düşürmeksizin daha az zor işlerde çalıştırma. Hasta çocukla ilgilenebilmesi için özel ücretli izin. Emeklilik yaşını çocuk başına bir yıl öne almak...

SİYASAL PERSPEKTİF: SOSYALİZM

Bilimsel sosyalizmin kadın sorununa yaklaşımı biliniyor. Fransız işçi sınıfı hareketi de bilimsel bir yaklaşımla sorunu ele alıyor. Kadının iki katlı olarak sömürülmesinin altında esas olarak kapitalist sömürü var. Kadının ezilmesi, yapısal olarak gereklidir kapitalizm için. Dolayısıyla kadının ezilmesi sınıf mücadelesi gerçeği ile kopmaz bir bağlantı içindedir, dolayısıyla cinsiyet itibariyle, konumları ne olursa olsun tüm kadınların değil, cinsiyetleri ne olursa olsun, kadın-erkek tüm emekçilerin bir araya gelmesi, örgütlü mücadele vermesi gerekir.

Bu mücadele çok yönlüdür, şematizme düşmemeyi gerektirir. Kapitalist üretim ilişkileri yerini sosyalist ilişkilere terkedince kadın sorununun da kendiliğinden ortadan kalkacağı sanılmamalı. Yüzyılların birikimi olan toplumsal değerler daha uzun bir süre varlıklarını sürdürecekler. Maddi ilişkilerdeki değişme otomatik biçimde ideolojiyi de o anda değiştirmiyor. Politik bütünlüğü gözden kaçırmadan tek tek bireylerin bilinçlenmesine, kadın-erkek tüm devrimcilerin gelecek toplumun değerleriyle donatılmasına çalışmak gerek.

Ve herşeyden önce, bilimsel sosyalistler olarak kendi öz anamıza, karımıza, kızımıza egemen ideolojinin aşıladığı değerlerden sıyrılarak bakmaya çalışmak gerek. Kadın deyince akla güzellik de gelmeli kuşkusuz, ama asıl kadın-erkek eşitsizliğinin saçmalığı, yapaylığı, bunu ortadan kaldırmak gereği ve bunun için de kadınları örgütlü siyasal mücadeleye katmak gereği gelmeli.

ERCAN EYÜBOĞLU